

YOUTH ACTIVITIES FOR ALL!

НАРЪЧНИК ЗА МЛАДЕЖКИ
РАБОТНИЦИ

Съдържание

- Въведение	5
- Първа част.....	9
Трудности и изключване.....	15
- Втора част.....	27
Запознаване с демографията.....	28
Да направим нашата организация по-достъпна.....	31
Отношения между младежки работници и младежи, граждани на трети страни.....	34
Изграждане на мрежи.....	40
Управление на смесени групи.....	42
-Събрани данни.....	47
Фокус групи и семинари.....	47
Практични инструменти за управление на смесени групи.....	55
Въпросниците от Европа.....	74
- Включващи дейности	83
Примери.....	83
-Заклучение.....	93

Организация координатор

Сивис Плюс (Атина, Гърция)

civisplus.gr/
www.facebook.com/civisplus/

Организация партньор

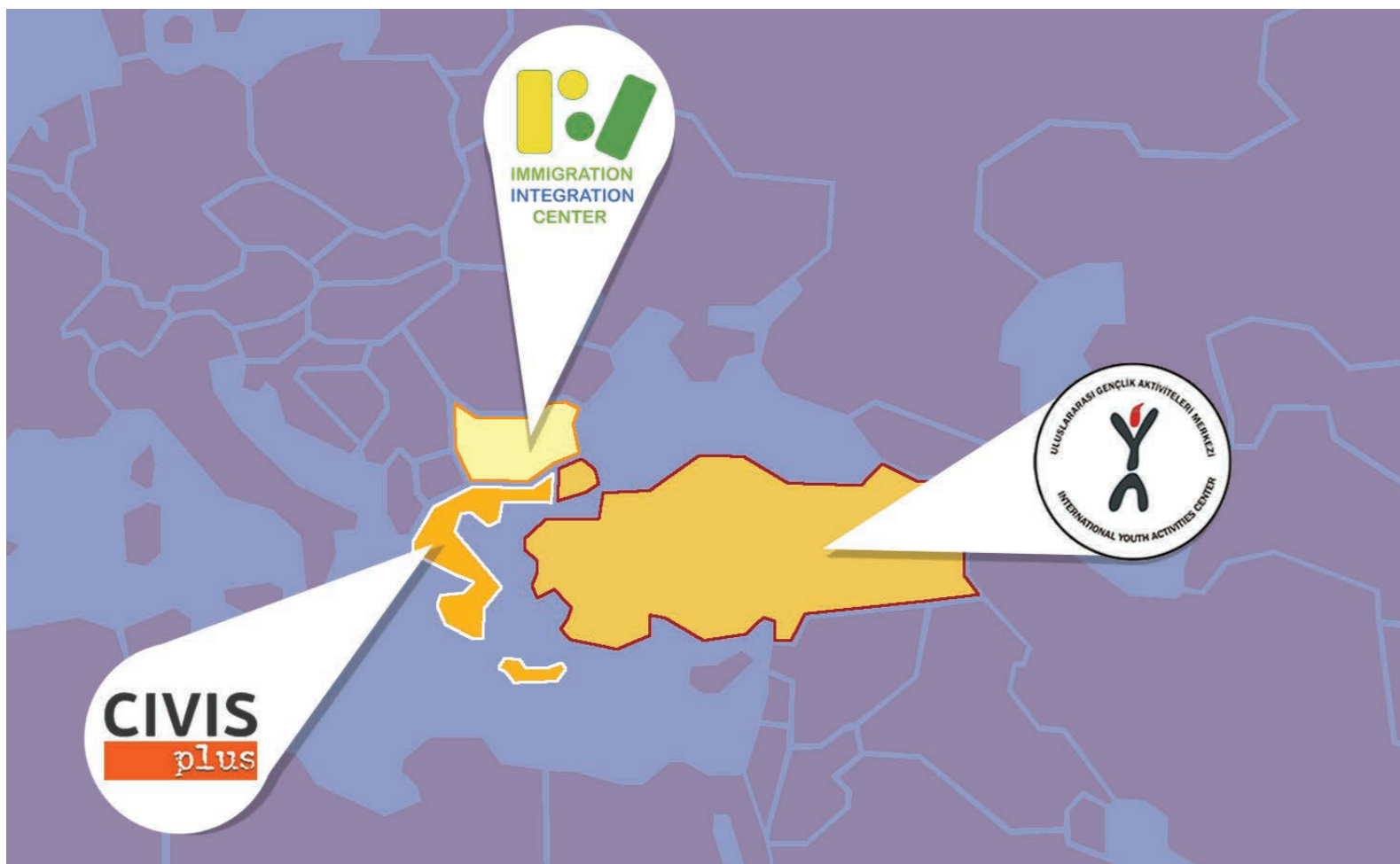
Асоциация “Международен център за младежки дейности” (Талас, Кайсери, Турция)

www.iyaca.org/
www.facebook.com/iyaca/

Център Имиграция и интеграция (София, България)

cii.gateway.bg/en/

Въведение

Проектът “ Youth Included “ е стратегическо партньорство по европейска програма “ Erasmus Plus”, осъществено в периода декември 2014- февруари 2016 г. Проектът се осъществява от 3 организации от: Гърция (NGO CIVIS PLUS), Турция (ULUSLARARASI Genclik AKTIVITELERI Merkezi DERNEGI) и България (Център за имиграция и интеграция). Неговата главна цел е да се улесни включването на граждани на трети страни в европейските общества чрез увеличаване на тяхното участие в младежки дейности. По-конкретно, той има за цел да открие и да опише добри практики в цяла Европа за участие на граждани на трети страни в областта на младежките дейности, за да се засилят възможностите на ангажираните в работата с младежки организации за съвместни дейности и управление на екипи със силен елемент на разнообразие, да се увеличат възможностите на имигрантските общности за мотивиране на членовете им за по-голямо участие и да се организират съвместни младежки дейности и най-накрая да се увеличи и да се насърчи сътрудничеството между младежките организации и имигрантски общности/организации.

Проектът включва три основни дейности, които доведоха до съставянето на ръководство:

- 1) библиографско изследване;
- 2) въпросници, разпратени на младежки и имигрантски организации в цяла Европа;
- 3) Работни срещи и фокус групи във всяка участваща страна, в рамките на които младежки работници и представители на имигрантските общности и организации имаха възможност да обсъдят разглежданите теми и нови инструменти и дейности.

Имиграцията и интеграцията на новопристигащи е проблем, който заслужава внимание. Политическата нестабилност, икономическата изолация, бедността, военното насилие и религиозните конфликти продължават засягат множество региони. Освен това, глобализацията, която прави отделните държави и нации повече от всякога взаимосвързани, спомага за това събития от даден регион да оказват влияние на всички части на света.

Този наръчник прави опит да разбере или да повдигне някои важни въпроси, свързани с включването на чужди население. По-специално, той се фокусира върху проблемните аспекти при включването на млади имигранти и бежанците от трети страни. Тези проблеми произтичат от две отделни функции на тяхната идентичност: младостта и драгостта. Основната предпоставка, която разглеждаме, е как да се подобри приобщаването на имигрант и бежанец в различни младежки организации, което в дългосрочен план може да допринесе за тяхното включване в европейските общества.

Информацията, съдържаща се в този наръчник, има три източника: първо, задълбочено библиографско проучване, включващо различни източници, насочени или към младостта или към въпроси свързани с имигранти и бежанци, като на тази основа е направен опит за разбиране и посочване на връзките между тези две отделни групи.

На второ място за нуждите на този проект бяха подготвени два въпросника, насочени един към младежки организации и друг към имигрантските и бежанските организации и общности. Чрез тези въпросници искахме да получим директна информация и поглед върху разглежданите теми и по-специално относно евентуалните проблеми, с които тези организации са се сблъскали

Въведение

При управлението на културно различни групи и за това как може тези два различни типа организации могат по-добре да работят заедно.

Трето, всяка от организациите, участващи в проекта, организира фокус групи и работни срещи с хора, работещи в областта на младежта и на имигрантските организации и общности. Чрез тези събития, както и чрез въпросниците, се опитахме да обхванем различните елементи на този многостранен проблем. По време на събитията, участниците дебатират в дълбочина темите, разгледани в наръчника, като беше даден акцент по-специално на въпроса как да се подобри сътрудничеството между местни и чуждестранни младежи в рамките на група или организация.

Наръчникът е разделен на две основни теми. В първата част накратко описва основните пречки, с които често се сблъскват младите имигранти в техните усилия да се адаптират към традициите на приемащата държава, в социално-икономическия живот, както и в младежки организации. Посочени са само основните пречки, тъй като описание на всички потенциални проблеми пред интеграцията на имигрантите значително ще надмине рамката на този проект. За нуждите на проекта е акцентирано на езиковите и културни проблеми, които според библиографското проучване са най-разпространените. Тези пречки могат да доведат до изключване от различни сфери, като например пазара на труда или социалната сфера, включително младежки организации и дейности. Тази първа част е от основно значение за ефективното разбиране и тълкуване на успеха на някои добри практики за интегриране на младежи мигранти и бежанци. За младежките организации, както и за всички, които искат да се ангажират с въпроси, свързани с чуждестранни младежки, е необходимо да разбират проблемите на тази група.

Втората част също е разделена на секции. Тя започва с обвързването на потенциалните проблеми пред младите граждани на трети страни, свързани с достъпа до услуги и дейности с някои

принципи на добрите практики. В частност, описани са такива, които следва да се вземат под внимание, когато се правят опити да се увеличи броят на младите граждани на трети държави, включени в младежки организации. Тези принципи са разделени в следните категории: опознаване на местната демографска реалност, достъпност на организацията, отношенията между персонала на организацията и младежите, работа в мрежа и управление на културно смесени групи.

В следващите раздели са представени основните източници, събрани за нуждите на този проект: първо са представени резултатите от въпросниците, изпратени на съответните европейски организации и на второ място е представена информацията, събрана чрез семинарите и фокус групите.

Основната цел беше да се разберат потенциалните проблеми, произтичащи от управлението на културно смесени групи и начините младежките организации да станат по-достъпни. Семинарите и фокус групи също така доведоха до събирането на добри практики при управлението на културно смесени групи.

Накрая са представени успешни добри практики от европейски страни, които могат да подкрепят включването на младежи граждани на трети страни.

Първа част

Въпреки че миграцията не е ново явление, броят на хората, които не живеят в родината си е достигнала безпрецедентни нива. Съществуват множество фактори, които увеличават притока на чужденци към Европа и имигранти и бежанци представляват група силно засегната от риск от бедност и социално изключване.

Според изследване, проведено от Европейската комисия (2015) повече от 1,8 милиона имигранти от неевропейски страни пребивават в Европа и са в риск от маргинализация. Повече от 11% от тях са в непосредствен риск от бедност.

Трагичните събития, случили се през последните месеци в Сирия, са най-новите доказателство, че е необходим организирана

Повече от 1.800.000 имигранти от страни извън ЕС са изложени на риск от маргинализиране. 11% от тях са в непосредствен риск от бедност

координирана политика на европейско равнище повече от всякога. Бежанците и търсещите убежище постоянно пристигат в европейските страни. Основната цел на ЕС е да се гарантира тяхната физическа безопасност и психологическо благополучие.

Поради това е по-важно от всякога да се разработят начини да се помогне на мигрантите да се адаптират, интегрират и включват в обществения,

Първа част

Международна миграция

Терминът се отнася най-вече, но не само, за миграция на бежанци, разселени лица, икономически мигранти, както и лица, които се движат с други цели, включително събиране на семейството.

(Международна организация по миграция, МОМ)

икономическия и политическия живот на приемащата държава. Трябва да се вземат незабавно мерки за разпределение на бежанците и търсещите убежище. За да бъдат подобни мерки ефективни, обаче, те не могат да се осланят на изолирани опити. Сътрудничеството на всички европейски държави, институции и организации е от съществено значение, тъй като нито една държава не може да се справи сама с настаняването на такъв голям брой чужденци.

Европейските миграционни политики са оформени на базата на много фактори. Всяка страна взема под внимание икономическия си потенциал и нужди, преобладаващите политически

настроения, възможността за социално напрежение и историческите особености, които са формирали нейните институции.

Ето защо, миграционните политики, социалните норми и действията на НПО до голяма степен варират в отделните европейски държави. Страни като Германия и Финландия имат държавни структури, чрез които имигрантите могат да потърсят помощ, за да се интегрират на пазара на труда и в социалния живот на приемащата страна. Тези структури могат да предлагат голямо разнообразие от услуги: езикова подкрепа и индивидуални консултации за заетостта или образователни възможности, професионално

Търсещо убежище

Човек, който се движи през граница в търсене на защита, без непременно да отговаря на строгите критерии, определени от Конвенцията на ООН от 1951, гарантираща неговата/нейната закрила. Бежанец е термин, използван, за да опише човек, който вече е получил закрила.

(ЮНЕСКО)

ПРИМЕРИ ЗА ПОДКРЕПЯЩИ СТРУКТУРИ ЗА ИМИГРАНТИТЕ В ЕВРОПА

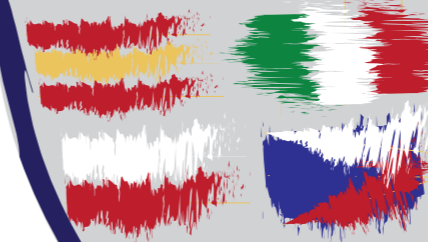
Официалната помощ зависи от трудностите, които изпитват, а не от етническия им произход

(Швеция, Великобритания, Холандия)

Няма централно организирани системи за подпомагане – осигурява се от НПО, граждански организации, общности, църквата

(Испания, Италия, Полша, Чехия)

Държавни структури за удовлетворяване на конкретни нужди

(Финландия, Германия)

обучение или дори изграждането на социални контакти. Участието в тези услуги може да бъде както задължителни, така и доброволно, а може дори да бъде обвързано с възможността за финансова подкрепа.

Други страни имат различни подходи. Обединеното кралство, Нидерландия и Швеция, например, не насърчава националните политики, специално насочени към имигрантите и бежанците

к а т о
такива.

Във Великобритания например, имигранти и бежанци са подкрепяни от институциите и структурите, насочени към социално уязвимите групи. Чрез комбиниране на силни антидискриминационни политики, правосъдие и насърчаването на общностни организации такива страни предлагат подкрепа на имигрантите и бежанците според видове трудности, които срещат, а

Първа част

не на база етническата им принадлежност.

Южно европейските, както и централно европейските държави като Италия, Испания, Полша и Чешката република, които нямат дълга имиграционна история, също нямат организирани системи за подпомагане на мигранти. Въпреки това НПО и други заинтересовани групи и общности, някои от които са свързани с църквата, полагат усилия, за да заместят

Асимилация

Адаптиране на една етническа или социална група - обикновено малцинство - в друга. Като цяло, асимилация цели малцинствената група да се превърне в неразличима от останалите членове на обществото.

(Международна организация по миграция, (Международна организация по миграция, МОМ)

липсата на официална държавна политика.

Държавите също така имат политики, които имигрантите и бежанците е трябва да следват или на доброволна или на задължителна основа. Германия, Австрия, Белгия, Дания например предлагат някои задължителни курсове преди получаване на правото на пребиваване и достъпа до грижи и социални помощи. Във Франция и Белгия те са на доброволен принцип. Въпреки това, ако чужденец се регистрира за участие и след това не

се включи, това може да се отрази негативно на решението за даване на постоянно пребиваване.

Освен това има и политики, насочени към имигрант и бежанци като цяло, и политики, насочени конкретно към граждани на трети страни. Въпреки това този вид помощ не е лесно достъпен за всички.

Освен това политиките се влияят от това дали държавата се стреми да асимилира имигрантите и бежанците или иска да създаде мултикултурна среда.

Мултикултурното общество е изградено върху идеята, че социалното сближаване може да се постигне с няколко различни етнически, културни и религиозни малцинства в равна позиция, които обогатяват

мнозинството

Мултикултурализъм

Той подчертава, че признаването на съществуването на етническо разнообразие и гарантиране на правата на лицата да запазят своята култура, трябва да върви ръка за ръка с пълен достъп до участие и споделяне на конституционните принципи и споделени ценности, които преобладават в обществото.

(ЮНЕСКО)

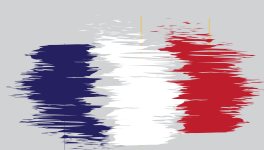
Конкретно, мултикултурното общество е изградена върху идеята, че социално сближаване може да се постигне между няколко различни етнически, културни и религиозни малцинства с еднаква позиция, които обогатяват мнозинството. Обществото, което се стреми към асимилация, от друга страна, подчертава важността мигранта да направи усилие да се приспособи към социалните норми и културата на мнозинството и дори да ги приеме като свои. Повечето страни включват елементи от тези двата подхода за структуриране на един метод, който най-добре отговаря на техните нужди.

ДЪРЖАВНО ОРГАНИЗИРАНИ СТРУКТУРИ

Задължителни курсове и след това предоставяне на социални помощи
(Германия, Австрия, Дания)

Доброволно предоставяне
(Франция)

Трудности и изключване

В опита си да се приспособят към приемащата страна млади имигранти могат да се изправят пред редица препятствия. Те са тясно свързани помежду си и ако нямат ефективни отговори могат да повишат риска от изключване и маргинализация. Същите препятствия възпират чуждестранни младежи от участие в младежки организации и дейности. За да бъдат идентифицирани нови инструменти и за да се разбере защо някои практики на младежки организации успяват по-добре да включат число чуждестранни младежки в техните дейности, а и в

широката социална среда, е необходимо да се познават най-честите и важни препятствия пред млади чужденци.

Изучаването на езика на страната-домакин е от основно значение, защото това е първата стъпка за социално включване. Езикът е необходимо изискване младият човек да се включи успешно в образователната система или пазар на труда

Първо, младите имигранти и бежанци трябва да се заемат с не леката задача да учат езика на приемащата страна. Не знанието на езика е сериозна

пречка, която пречи на тяхното включване в обществото и на участието им в младежки организации и дейности. Изучаването на

Първа част

езика на еотосновно значение, защото то едновременно отваря вратата за включване и е необходимо изискване младият човек успешно да се интегрира на пазара на труда или в образователната система.

Освен това разбирането на новия език освен, че улеснява интеграцията на младите чуждестранни граждани от практическа гледна точка, е и ключов елемент за тяхното културно приобщаване. Езикът е основно средство, чрез което се развиват и предават културни норми и идеи. Чрез изучаването на езика на приемащата страна младите имигранти и бежанци правят първата стъпка към участие в социалния и културния живот на приемащата страна. По същия начин, постепенната културна адаптация е от основно значение за успешно сътрудничество на чуждестранните

младежи с връстниците им в рамките на една група.

Нещо повече, опитът да се говори на езика на приемащата страна е важно за добрите отношения между чуждестранните младежи и местното население. Гражданите на приемащата страна оценят усилията, които чужденци правят, за да научат езика им. Не само защото това улеснява ежедневното взаимодействие, но и защото се тълкува като жест, че чуждестранното население е готово да извърви път до създаването на обща среда,

ВАЖНОСТТА НА ВЛАДЕЕНЕТО НА ЕЗИКА НА ПРИЕМАЩАТА ДЪРЖАВА

образование
пазар на труда
решаване на практически въпроси /
ежедневие
участие в социалния и културния живот
политическо участие
изграждане на взаимоотношения с
местното население

където двете групи могат да

съществуват заедно при равни условия. Същото се отнася и за динамиката на културно смесени групи.

Изучаването на нов език може да бъде предизвикателство. Освен, че е практически трудна задача, то също може да предизвика емоционално и психологическо напрежение между младите чужденци и техните семейства. На първо място много често младите хора овладяват новия език по-бързо и по-лесно, отколкото техните родители или другите възрастни членове на семейството. Това може да доведе до дисбаланс на отношенията в семейството. Младите хора са принудени да поемат родителска роля и да бъдат тези, които общуват с местните власти, потенциални работодатели, придружават родителите си до различни

институции и дори при ежедневния контакт с местното население. Освен това по този начин те имат достъп до информация, свързана с техните родители или на семейството, която може да се счита за неподходяща за възрастта или пола им.

Освен това, изучаването на нов език, може да създаде проблеми за това как младите хора разберат своята културна идентичност и връзката им с тяхната страна на произход. Както вече споменахме език е важен фактор за формирането и запазването на една култура. Ставайки двуезични те променят начина, по който възприемат културата на приемащата страна. Когато научат езика те също са склонни да станете по-възприемчиви за културата

Акултурация

Процесът на претопяване на даден индивид в останалата част от обществото. Почти всички концепции на акултурация имплицитно приемат, че “местните” членове на приемащата държава, вече споделят едни и същи черти, които имигрантите все още трябва да постигнат. Акултурацията неизбежно има за цел намаляване на културното многообразие.

(ЮНЕСКО)

на приемащото общество. Това обаче може да притесни техните родители или други членове на семейството, които не са успели все още да научат новия език и норми и да създаде усещане за прерязване на връзките с тяхната родна култура. Следователно младите хора са принудени не само да се справят със собствените си емоции, но и със страховете на възрастните.

Културните различия също могат да възпрепятстват усилията да се помогне на младите хора да се чувстват приобщени. Това е така, защото има много основни ценности, които имат последици във всекидневния ни живот, и които оформят

начина, по който мислим, или това, което смятаме за важно.

Пример за такава ценност е индивидуализмът, който е доминираща черта на западната култура и приема индивида като основна социална единица. Това

обаче не всеобщо споделен възглед и може да бъде отхвърлено от членове на друга култура, които дават по-голяма стойност на семейните и общностните връзки. На практика това означава, че младите имигранти или бежанци може да не желаят да участват в младежки организации, проекти или дейности, ако те чувстват,

**Терминът “младеж”
има различни определения
и конотации в
различните култури.
Ето защо е свързани с
различни видове отговорности в
различни културни среди**

че това ще бъде за сметка на тяхното семейство или общност. Т.е. дори и младежка организация да реализира проекти и дейности, които могат значително да помогнат и подкрепят младите имигранти и бежанци, те могат да отхвърлят тези усилия ако това пречи на спазването на семейните им задължения.

Второ, самата идея за младостта като особен преходен период в живота на човек, не е универсално приета. В западните общества приемаме тезата, че ясно определено. Вярваме, че конкретният човек може да има потребност от насоки и подкрепа, докато се опитва да си изгради кохерентна идентичност, отношенията си със семейството и обществото, както и бъдещите си цели. Все пак, съществуват и други култури, за които принадлежността към тази възрастова група не носи тези конотации и хората например са свикнали да поемат подобен вид отговорност от много по-ранна възраст. Това може да накара младите чужденци или техните семейства да

Исключване

Отказ на граждански, политически, социални, икономически и културни права. Комбинация от свързани проблеми като безработица, ниски доходи, лоши жилищни условия, лошо здраве и разпадане на семейството. Имигрантите и бежанците са уязвима група.

(ЮНЕСКО)

се почувстват отначало резервирани по отношение на такива инициативи.

Гореспоменатите пречки са само част от трудностите, които могат да доведат до изключването на младите имигранти и бежанци не само от тяхната общност, но и от младежки организации и дейности като цяло. И все пак, изключването не трябва да бъде възприемано като дихотомия, отличаваща инсайдери от аутсайдери по един ясен и категоричен начин. Напротив, това е един многопластов феномен, който може да приеме много форми.

Една от най-основните и крайни форми на изключване е тази, свързана с пазара на труда. Тя е тясно свързана

Не само трябва да се адаптират към чужди и сложни системи и структури, но също така трябва да се приспособят към самата идея за участие в работна или учебна среда, която изисква определен вид дисциплина

с проблемите, които имигрантите и бежанците младежи срещат в това, да получат сигурна работа. На първо място, степента, в която младежите се адаптират и интегрират на трудовия пазар и към образователната система зависи от много фактори, сред които са особеностите, свързани с опита им в смяната на различни страни, както и това дали имат предишен трудов и образователен опит. Ако нямат, то това предизвикателството за тях е двойно. Не само им се налага да се адаптират към чужди и сложни системи и структури, но и трябва да се пригаждат

към самата идея да участват в работна или образователна среда, която изисква от тях определен тип дисциплина. В допълнение, трудността за местните институции и потенциални работодатели да признаят придобития трудов и образователен опит на младежите мигранти, които те са придобили в трети страни, е също основна пречка.

Освен това се наблюдава забележителна липса на данни, свързани със заетостта на чуждестранни младежи, което затруднява усилията за провеждането на свързани с темата изследвания. Това до голяма степен е свързано с факта, че голяма част от младите мигранти и бежанци са принудени да работят нелегално, в сектори, които се характеризират със слаба защита на правата на работниците и осигуряване или на каквато и да е работа, която ще им позволи да отговорят на регулациите в конкретната страна, която дава право на жителство само на работещи чужденци.

Успешното навлизане на трудовия пазар несъмнено

е съществено не само за интеграцията в нова страна, но също така и за включването в младежки организации. Това е необходимо за осигуряването на младия мигрант или бежанец на възможността да обезпечавя ежедневно си съществуване. Ако младите мигранти са принудени да се борят с ежедневните проблеми и икономически трудности, то тогава е слабо вероятно те да приоритизират и оценяват участието си в младежки организации и групи. В

допълнение, често именно чрез заетостта младите хора култивират позитивен образ за самите себе си, стават независими и се чувстват полезни и продуктивни. Все пак, за да могат напълно да се възползват от преимуществата на това да работят, младите мигранти имат нужда от възможности да търсят работа или обучение в целия професионален регистър. За съжаление обаче, дискриминацията и стереотипизирането често ги принуждават да се ограничат в един спектър от нискоквалифицирана и нископлатена работа.

Изключването от работния пазар много често може да доведе до други видове изключване, които заплашват хората с мигрантски бекграунд, като например социално изключване, пространствено, гражданско и културно. Тяхното отграничаване е важно, защото не всички видове изключване имат преки, лесно видими и оценими ефекти, така както е с изключването от работния пазар.

Първа част

Социалното изключване например е по-често разбрано във връзка с други места като работното, училището или университета. Макар, че то често се преживява в контекста на работното място или образователната институция, социалното изключване е свързано със социалните отношения, които ги управляват или всяка друга структура и е различно от изключването от трудовия пазар. С други думи, изключването от трудовия пазар може да представлява отказа от физически достъп до работното място или образователните институции на формална или неформална основа.

Социалното изключване от своя страна представлява изключването на млади мигранти и бежанци от социалните норми и връзки, които се случват на работното място или други подобни институции. Човек може да има усещането за такова изключване или като не е допуснат да участва в социалния живот на една структура или институция още от началото или ако в даден

момент бива изключен от този живот.

Социалните и трудовите изключвания са често свързани чрез каузална връзка. Продължителното изключване от определен набор от социални структури може да доведе младите мигранти да подменят социалните връзки, то които е отхвърлен с алтернативни опции. По този начин те могат да изберат да сформират свои собствени социални структури в рамките на собствената си етническа или културна група и да потърсят

Когато младите имигранти са свързани с негативни образи и стереотипи и не са уважавани, идентичността им може да бъде засегната в значителна степен

включване в трудовия пазар единствено в рамките на този контекст.

В допълнение, дискриминационното поведение и изключването могат да бъдат изразени при прекия контакт лице в лице и могат да придобият формата на изключване на ниво отношения. Индивидите базират и конструират своите идентичности основно чрез признанието, което получават от другите. Идентичностите са едновременно продукт и отражение на властовите и социалните отношения и стават реални като биват изпълнявани. Това с други думи означава, че начинът, по който ни възприемат другите хора и се отнасят с нас е важен за начина, по който

ние самите възприемаме и разбираме себе си. Когато другите не признават основни елементи, изграждащи нашата идентичност, които за нас са фундаментални, това води до един подценяващ и променен начин, по който възприемаме самите себе си. По този начин много млади мигранти интернализират негативните описания, които местното население използва, когато се отнася към тях.

Приписваните им негативен образ и характеристики пречат на младите граждани от трети страни да се възползват пълноценно от потенциалните възможности. Когато чуждестранните младежи биват свързани с негативни образи и стереотипи и към тях не се отнасят по начин, който те считат за уважителен, тяхната идентичност може да бъде силно засегната. Това се получава дори и когато дискриминативното поведение е породено от непознаване и незнание на подходящите начини за общуване и не е отражение на съзнателни расистки убеждения. Фините

*Терминът се отнася до предградията на Париж, обитавани от имигранти.

Пространствени параметри трябва да бъдат взети под внимание от младежки организации, които се стремят да включат млади имигранти, тъй като те могат да доведат до конкретни пречки

прояви на подобен вид изключване, съчетани с липсата на познания могат да породят напрежение и взаимна неприязън между чуждите и местните младежи в контекста на цялостното общество или на дадена младежка група.

Освен това, изключването може често да има пространствено изражение и да бъде отразено в градската урбанистична среда. Такова изключване поставя видима бариера между инсайдери и аутсайдери и е особено характерно за големите градове. Парижките предградия са един от най-известните примери в това отношение. Една от основните характеристики на етнически определените квартали,

характеризиращи се с бедност, е ограничеността на възможностите, които са достъпни за техните жители. Освен личните образователни и професионални възможности, ограничените ресурси на общността като недобра учебна система или градски транспорт, могат пряко да се отразят върху възможностите за младежите чужденци. Тези въпроси са директно свързани със способността на една младежка организация да работи с младежи чужденци. Такъв тип пространствени параметри са фундаментални и трябва да бъдат взети под внимание от младежките организации, които работят по включването на младежи чужденци, защото те могат да доведат до конкретни трудности.

И накрая, етнически и културно сегрегиран град може да структурира по осезаем начин районите, в които имигрантите младежи се социализират, работят и живеят. Това създава заместващи анклави на подкрепа и включване за младежите. Все пак, като всеки

заместител, може да се окаже, че те са контрапродуктивни за интеграцията на младежите – както в обществото като цяло, така и в отделни групи и организации.

В заключение, до тук разгледахме някои икономически, социални и културни условия, които очертават условията на повторното заселване на младежи от трети страни. Разгледахме липсата на равновесие на солидарност между местното и имигрантското население в сравнение със солидарността, оказвана вътре в мигрантските общности. Това води младежите да търсят включване в собствените си етнически

групи. Тази практика на търсене на алтернативен източник на социални връзки и отношения, както и на работа възпрепятства не само тяхното дългосрочно включване в обществото като цяло, но също така и включването им в структури, които потенциално могат да им окажат подкрепа, като младежки организации и групи. Отхвърлянето от обществото като цяло е свързано с маргинализирането, но също така и с реакцията от страна на младежите чужденци на активно поддържане на тяхното самоизключване. По този начин младежите чужденци се чувстват така, сякаш отново си възвръщат контрола върху собствения си живот.

Втора част

В първата част на ръчника разгледахме накратко някои от ключовите пречки за включването на младежи мигранти и бежанци, които са налице в много европейски страни. Тази информация е ключова, най-вече защото трудностите, които срещат младежите от трети страни в опитите си да се включат в обществото на страната домакин са до голяма степен едни и същи. Тези пречки възпрепятстват участието им в младежки организации и дейности или влияят върху отношенията им с техните връстници, представители на обществото домакин.

За да бъдат идентифицирани най-добрите практики за управление на групи, характеризиращи се с културно многообразие, както и дейности, които спомагат интегрирането на млади граждани от трети страни е много важно потенциалните проблеми, които е възможно да възникнат, да бъдат осъзнати.

В настоящата част започваме представянето на някои от основните параметри и принципи на добрите практики, които младежките

организации трябва да вземат под внимание, когато планират включването на чуждестранни младежи в своите дейности. Принципите на добрите практики, които ще представим, са резултат на библиографско проучване, въпросници, уъркшопи и фокус групи, които бяха проведени за нуждите на този проект.

При опитите си да включват младежи от трети страни в своите дейности, организациите ще трябва да вземат под внимание следното:

Запознаване с демографията

Първата основна стъпка при създаването на дейности и проекти, целящи включването на младежи имигранти и бежанци, е събирането на информация за местната демографска картина на групата, към която организацията се цели. Една младежка организация трябва да добие работни познания за етническия бекграунд и културно-религиозните особености на потенциалните участници. Като опознаят етническите и културни характеристики на своята таргет група, младежките организации ще придобият и по-добро разбиране за нормите, обичаите и семейната структура, които очертават поведението и манталитета на младежите. Това познание ще улесни сътрудничеството между младежките организации и младежите от трети страни по множество начини. Тази информация е важна както за идентифицирането на

дейности и проекти, които ще бъдат от интерес за младежите мигранти, така и за улесняването на общуването им с техните връстници в рамките на организацията. Това познание може да бъде получено по множество различни начини, като например изследване на релевантната библиография.

Младежка организация трябва да бъдат информирани за последните новини по въпроси, свързани с миграцията

Не е необходимо това изследване да бъде ограничавано само до научните и изследователски текстове, но може също така да се позовава на литературата, създадена от хора, които са от същия етнос таргет-групата или дори такива, които описват какво е да си мигрант.

По-нататък, младежката организация трябва да следи

*Да бъдем приятели!

последните новини, свързани с мигрантските въпроси. Това може да са събития, които се случват в страните на произход на таргет групата или политически, правни и икономически събития в страната-домакин, които могат да имат отражение върху мигрантите, живеещи в нея. Например, промяната на местната демографска картина чрез увеличаването на членовете на определена етническа група или пък промяната на юридическия или политически дебат върху миграцията, могат да променят

отношението на местното население спрямо чужденците като цяло. Отношенията на младежи от трети страни с жителите на дадена общност, както и с връстниците им от тяхната собствена етническа група, могат да бъдат дълбоко засегнати както на ниво общност, така и на ниво младежки организации и групи.

Втората полза от ясното и внимателно дефиниране на таргет групата е, че то помага на младежката организация да определи по-добре вида

Втора част

услуги, които ще предлага. Младежките организации извършват дейности, които имат за цел включването на младежи чужденци. Те също така извършват дейности, чиято цел може да не е пряко включването на младежи чужденци, но в зависимост от начина, по който са осъществени, те могат индиректно да ги подпомагат.

Младите имигранти и бежанци трябва да преодолеят пречките, свързани с тяхното преселване в етнически, културно или религиозно-различно общество

Младежите мигранти и бежанци могат да са в риск и да имат нужда от подкрепа по много различни начини, в зависимост от различните пречки, които срещат. На първо място, те срещат пречки, свързани с тяхната възрастова група – предизвикателствата на прехода от детството към света на възрастните, поемането на отговорността на нови форми на

икономическа и емоционална независимост, формирането на връзки с тяхното по-широко семейство и общност, както и развиването на едно кохерентно себевъзприятие.

Към това се добавят бариерите, които трябва да преодолеят и които са свързани с факта, че са чужденци и с тяхното интегриране в едно различно в етническо, културно или религиозно отношение общество. Това включва широк спектър от бариери, от трудностите пред интеграцията в мрежа от социални отношения, до излагането на вербално или физическо насилие или трайния отказ на достъп до трудовия пазар. Младежките организации трябва да решат кои нужди могат удовлетворят и какъв тип напътствия имат готовност и опит да предоставят. Заради това младежките организации трябва да разберат ограниченията на услугите, които могат да предоставят ефективно и да идентифицират целите си съобразно с възможностите, с които разполагат.

Да направим нашата организация по-достъпна

Съществуват множество лесни стъпки, които една организация може да предприеме, за да приобщи младежи чужденци в своите дейности и да стане по-достъпна. Първото нещо, което една организация трябва да направи, е да фасилитира комуникацията на един общ език. Добра идея е, ако има необходими

за попълване формуляри или печатни материали, те да бъдат достъпни на повече от един език и, ако е възможно, комуникацията лице в лице да бъде на прост английски. Евентуално може да бъде използван е преводач по време на сесиите, както и за цялостното по-лесно протичане на дейностите.

Освен това, за да може

Втора част

организацията да бъде наистина полезна, тя трябва да бъде леснодостъпна във физическо отношение. Срещите и сесиите трябва да бъдат провеждани на място и по време, съобразени с нуждите на таргет групата. Когато една младежка организация планира събиране, тя трябва да вземе под внимание, че младежите от мигрантски произход могат да имат допълнителни отговорности или задължения, които да им пречат да участват и които се основават на пола, културата и възрастта. Например, често се случва на младежите да се налага на придружават жените от семейството на срещи, които са извън дома, както и на младите момичета

В много имигрантски и бежански общности отношенията между членовете на семейството и между членовете на общността са по-близки и това се отразява на структурите на доминация повече, отколкото в западните култури

да посвещават време за домакинството и отговорности, свързани със семейството.

Най-важното е младежките организации да се обръщат към семействата и общността на младежите мигранти. Тяхното уважение и доверието са ключови за участието на младежите. Много имигрантски и бежански общности произхождат от култура, в която отношенията между членовете на семейството и на общността са по-близки и отразяват властови структури, които са далеч по-ясно очертани, отколкото тези, в западните общества. Затова на младежките организации се налага да разберат процесът на вземане на решения в рамките на семейството и общността. За да може тяхната организация да бъде наистина достъпна, трябва да бъде взето под внимание, че младежите мигранти и бежанци могат да бъдат разкъсвани между техните задължения към семействата си и общността и желанието си да се интегрират сред своите местни връстници.

Успешен подход от страна на младежката организация означава да бъде уважавана тази двойственост и да бъде оказвана подкрепа на младежите в техните опити да помиряват в самите себе си ценности, които изглеждат взаимоизключващи се. Такъв подход изразява желанието да се помага на младежите да бъдат включени, а не асимилирани. Организацията трябва също така да се опита да установи отношения с лидерите на общността, както и с други сходни организации и групи, като по този начин създаде мрежа, която спомага сътрудничеството и е от полза за младежите.

И накрая, организациите трябва да имат предвид, че има ежедневни дейности и поведения, които могат да изглеждат агресивни или стресиращи на младежите мигранти и бежанци. Съществуват множество ситуации, при които въведените

многобройни форми или модели по време на интервюта могат да се окажат заплаха за тях. Много имигранти и бежанци могат да са били обект на дискриминационно и расистко поведение или дори физическо насилие и преследване от страна на правителствени или правоприлагащи органи. Това може да създаде подозрения или недоверие, което кара младите чужденци да възприемат младежките работници в доминираща позиция над тях.

Отношения между младежки работници и младежи, граждани на трети страни

Позицията на работещият с младежи е особено чувствителна. Той е ангажиран с нелеката задача да предоставя помощ и наставничество на лица, които се нуждаят от това. Специалистите, заети с млади граждани на трети страни, се изправят пред един нов набор от сложни социални и културни потребности. За това е изключително важно тези, които се занимават с младежите да имат конкретен

профил и умения. Освен това от първостепенно значение е и че отношенията им с целевата група се ръководят от принципите, които насърчават взаимното уважение и доверие. Само по този начин дейностите, на тези които работят с младежи могат да бъдат смислени и полезни.

Следните принципи за добри практики, се отнасят до отношенията между ръководството и служителите,

Ръководството е отговорно за поддържането на моралния интегритет на организацията, като дава възможност на културното многообразие

младежките работници и профила, който трябва да имат, както и тяхната връзка с участниците.

Да започнем с това, че ръководството носи отговорност за поддържането на моралния интегритет на организацията, като прави това, задължително чрез предоставяне на възможност за културно многообразие. Приспособяването към културни норми, различни или дори взаимно изключващи се с тези, които отстоява организацията може да бъде предизвикателство. Възможно е дори, в някои случаи ценности на организацията да влезнат в противоречие с тези, одобрени от целевата група и този конфликт може да се превърне в източник на

напрежение и недоверие.

Такива конфликти могат да бъдат решени само с искрен диалог между двете страни, в който младежката организация трябва да влиза без предубеждения. Няма идея или нужда, които да трябва да останат табу и всичко трябва да се сведе до дискусия, дори ако това включва конкретен културен аспект, който организацията смята за непреодолим. Отговорност на ръководството на организацията е да се постигне баланс между адаптирането към вярванията и обичаите на участниците и в същото време вярност спрямо основополагащите морални вярвания, които управляват самата организация.

Навторомясто, управлението е в позиция, в която може да ръководи и инструктира членовете на екипа в определя посоката, която организацията да следва. Задача на управлението на организацията е да се увери, че поведението на екипа ясно показва, че младите имигранти и бежанци имат същите права и достъп до

Втора част

услуги, така както местните участници. Като част от своите отговорности, ръководството на организацията следва също така да гарантира, че културната чувствителност урежда всички дейности на организацията, а не само тези, специално предназначени за разширяване на включването на имигранти. За тази цел, трябва да се внимава и при избора на организациите, с които се сътрудничи, за да се гарантира, че се изключват всякаква анти-имигрантска реторика.

Що се отнася до профила на работещите с имигранти и бежанци- те трябва да проявяват емпатия и културна чувствителност. Работещите с младежи имигранти и бежанци, трябва да разбират и приемат, че техните лични ценности не са универсални, а различните културни групи имат различни морални кодове и традиции. Демонстрирайки, че ще спазват културните норми на техните целеви групи, те улесняват връзка, основана на взаимно уважение и доверие, състояние, необходимо за

Младежите имигранти и бежанци са едновременно насърчавани да имат връзка с тяхното наследство и да отхвърлят расистки и негативни образи, които други хора могат да проектират върху тях

предоставянето на смислени услуги.

Освен това, занимаващите се с младежки въпроси и дейности трябва постоянно да имат предвид, че младите хора, които имат миграционен или бежански опит са сблъскали често в миналото или дори продължават да се сблъскват с форми на дискриминационно поведение. Наред с посочените по-горе културните различия, това може значително да затрудни пълноценното общуване с тези младежи. Това също така може да има тежки последици, за това как младите граждани на трети страни, се самовъзприемат, както вече обяснихме в предишните раздели. За да

се смекчат последиците от дискриминационно и расистко поведение, работещите с младежи могат да им помогнат да осъзнаят положителните черти, които са развили чрез техните преживявания и да им покажат как могат да ги използват, за да се интегрират в обществото на приемащата страна и да подобрят живота си. По този начин младежите имигранти и бежанци са едновременно насърчавани да има положителна идея и връзка с тяхното наследство и да отхвърлят расистките и отрицателни образи, които други хора могат да проектират върху тях.

Освен това особено полезно би било, ако има културно разнообразие в екипа. Този тип културно многообразие може да се постигне чрез различни начини. Членовете на екипа, могат да бъдат от същия регион като целевата група или да са имали миграционни или бежански преживявания. В такъв случай те ще проявяват

разбиране към трудностите, с които е свързано едно презаселване и интегриране в чужда държава.

Алтернативно, една организация може да потърси членове на екипа, които да имат международен опит. Дори и без да са мигрирали или пребивавали в същия район като целевата група, като са живели в различна културна и езикова среда те ще проявяват повече транскултурно разбиране. Екип, представляващ различни култури може да се превърне в мост

МЛАДЕЖКИТЕ РАБОТНИЦИ ТРЯБВА...

- да разбират и приемат, че техните ценности не са универсални
- да помнят, че младежите често са жертви на дискриминационно поведение
- да имат международен опит
- да създадат взаимоотношения на доверие и разбирателство
- да се отнасят към младежите както към всички останали

Втора част

комуникация между местните участници и чуждестранните младежи.

Наличието на мултикултурен екип може допълнително да подобри имиджа на организацията, допринасяйки за образ, към който младите имигранти лесно да се причислят. Чрез сътрудничество с мултикултурен екип, младите хора с имигрантски произход биха имали за пример чужденци, които успешно са преодолели препятствия,

подобни на тези, пред които са изправени самите те, в този момент. Това им предлага положителен образ, на който те могат да подражават.

Поради това, както беше споменато, работещите с младежи трябва да направят свой приоритет установяването на отношения на доверие и разбиране. Трябва да са наясно с това, което те могат да предложат и да се уверят, че поддържат надеждна, последователна и с ясни граници комуникация

с участниците при разработването на лични отношения с тях.

И накрая, за да бъдат установени значими отношения от основно значение е отношението на

работещите към младите имигранти и бежанци, да бъде както към всички останали. Техните нужди трябва да бъдат адресирани с чувствителност и в същото време и всяка друга нужда на който и да е

Изграждане на мрежи

Възможността на организацията да създава мрежи е от основно значение за повишаване на нейната ефективност и производителност, както и за предоставянето на подкрепа и помощ. Солидната система от мрежи, освен това може да бъде от полза не само за съответните организации, които са във връзка, за развитието и ефективността на капацитета на екипа, но и за самите целеви групи.

Първото нещо, към което участието в мрежа може да допринесе за една организация е обмена на данни. Налице е липса на надеждна и достоверна база данни, която организацията може да използва, за да структурира своите изследвания и

дейности, особено когато се касае за нелегални имигранти. За това сътрудничество между съответните неправителствени организации, местни власти, агенции за обучение или всяка друга заинтересована страна може да бъде благотворно за всички организации и техните целеви групи приличат.

Такива мрежи веднъж създадени и ако се поддържат могат да предоставят различни видове ползи, които не се ограничават само до обмена на информация. Мрежа от младежки и имигрантски организации може да предостави обмен на добри практики и опит. Сътрудничеството между съответните организации, групи и местните власти може да

Изграждането на мрежи ще увеличи шансовете младите имигранти да участват в младежки дейности, тъй като ще направи организациите по-достъпни

помогне да се идентифицират евентуални пропуски или проблемни области в услугата, предоставяна на млади чужденци. Освен това работата в мрежа може да бъде ключова и за придобиване на допълнителна финансова помощ.

Освен това, солидна мрежа от младежки и имигрантски организации с различни размери и капацитет може да допринесе за подпомагането на различни по мащаб дейности и проекти. Например, по-малки по мащаб организации припознават проблем или въпрос, който в последствие по-големите организации, с ресурс и капацитет да приведат в мащаб с по-голямо въздействие. Освен това,

участието в мрежи, може да е съпроводено с обмен на персонал, което допълнително да обогати и подобри умения на работниците и служителите.

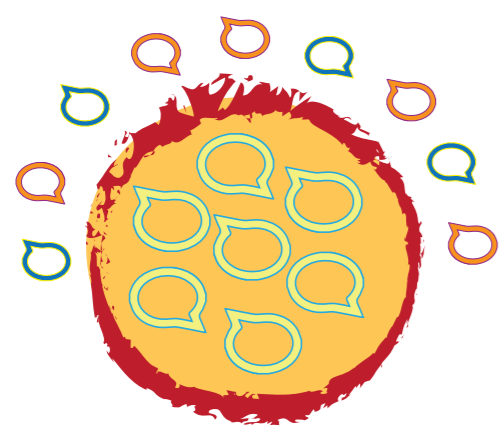
И накрая, мрежа с имигрантски и бежански общности ще увеличи шансовете на чуждестранните младежи за участие в младежки дейности. Добри начини на организациите да се включат и да установят връзка с надеждни партньори е активното участие в събития в рамките на имигранти и бежанци общности, училища или други предприятия с висок процент на участие на чужденци, както и да се стремят към поддържане на добри отношения с лидерите на общността.

*С повече от десетилетие опит в насърчаването на правата на мигрантите без документи, PICUM е свидетел как понятието "незаконен имигрант" се отразява силно върху схващането, че мигрантите без документи нямат никакви права и че миграцията е престъпна дейност. Със слоганът "Думите имат значение" PICUM стартира през 2014 г. Разпространението на брошура, разясняваща точната терминология, когато става дума за мигрантите без документи, включително причини, поради които да не се използва термина "нелегален мигрант".

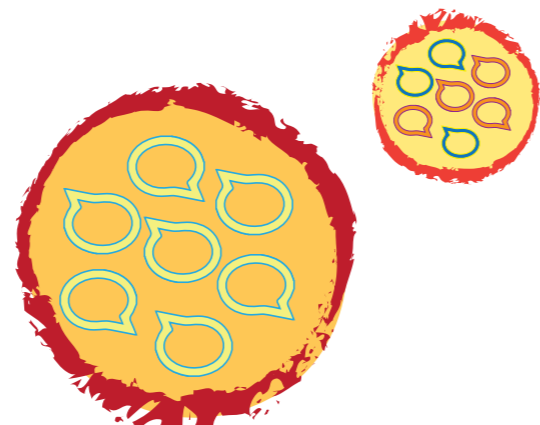
Управление на смесени групи

Управлението на културно смесени групи може да се окаже предизвикателство. Особено, ако групите, участващи в провеждане на сесиите са били

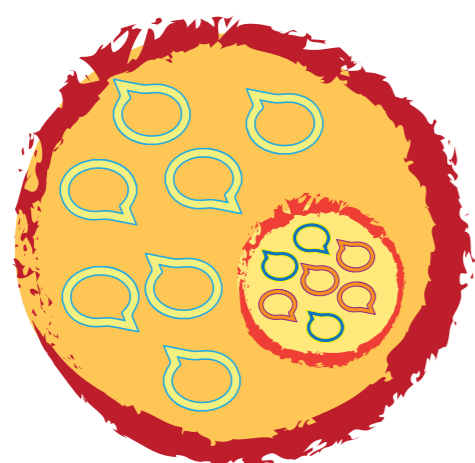
преди това монокултурни. Родните участниците може да се затруднят в приемането на чуждестранните новодошли. Чуждестранната младеж, която

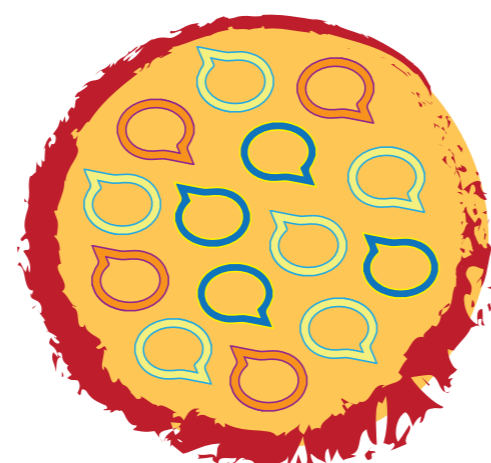
ИЗКЛЮЧВАНЕ

РАЗДЕЛЯНЕ

ИНТЕГРАЦИЯ

ВКЛЮЧВАНЕ

участва в младежки дейности и младежки организации може да се окаже изпрена предсъщия вид на дискриминационно поведение, каквото те срещат в по-широката общност, така както вече беше представено. Поради това е отговорност на работещите с младежи и на самата организацията, за да гарантира, че родните и чуждестранни младежи ще се превърнат в хомогенна група.

Първо, на местните младежи, които участват в монокултурни групи е необходимо да се предостави възможността да бъдат подготвени и да изразяват всякакви мисли и тревоги, които могат да имат. Младите могат да имат опасения относно възможни промени на динамиката в рамките на групата или дори въпроси относно подходящия начин за справяне и общуване с новите чуждестранни колеги. Невежеството по отношение на културно двусмислени, но важни морални въпроси, може да създаде напрежение сред участниците и да доведе до негодувание и гняв. Ако тези емоции, не бъдат овладени,

За младите граждани на трети страни е от съществено значение да бъдат активно включени, а не само интегрирани в младежки организации и младежки дейности

то те може да се проявяват чрез дискриминационни и расистки поведения. Една добра практика за предотвратяване на подобни ситуации е провеждането на редица подготвителни сесии посветени на деконструиране на негативните стереотипи или притеснения.

Освен това, за младите граждани от трети страни, за да бъдат пълноценно включени в младежки организации и дейности, е от съществено значение не само да присъстват в групови дейности и проекти, но също така да бъдат насърчавани да участват в еднаква степен и наравно, заедно с всички останали.

Да помогне да се види групата

Да приеме общите правила, ценности, мнението на групата

Да помогне да се приспособи към групата

Интеграция на "различните" в идиомна-малка културна многообразие.

ИНТЕГРАЦИЯ
срещу
ВКЛЮЧВАНЕ

За да помогне на всички членове на групата еднакво

Да сменя на група, за да може тя да подкрепи всеки индивид / член на групата

Пълноценно участие на "различните" в групата.

Включването улеснява културното многообразие.

За да се гарантира този тип участие на младежи имигранти и бежанци, добра практика е активно да се насърчават да говорят за своите житейски истории. По този начин може да се

осигурят няколко предимства. Работещите с тези младежи да придобият ключова представа за културната и емоционална чувствителност на тези младежи, така че да се осигури подходяща подкрепа. Освен

това, по този начин се получава необходимото разбиране, за да се развият най-добрите похвати за справяне с нуждите на чуждестранните младежи в рамките на групата и нейното ефективно координиране и управление.

На второ място, чрез разказите на своите истории, младите граждани от трети страни, могат по-добре да разберат своите силни емоционални и психологически атрибути, които са придобили чрез своя житейски опит. В много случаи конкретния

миграционен опит формира нагласата спрямо приемното общество и начина, по който те виждат другите. Ето защо е важно да се направи опит да се измести фокуса върху положителните черти на младите граждани от трети страни, което ще рефлектира и върху по-добрите взаимоотношения, вътре в групата.

И накрая, като изслушват житейски истории на своите чуждестранни колеги, местните младежи, които участват в дейности, младежки групи и организации могат също да се обогатят. Например, да придобият разбиране на културните норми и идеи, които може да не познават, но които биха били потенциален източник на напрежение. Освен това, слушането на разказ от първо лице, обикновено води до повишаване на съпричастността, развиване на културна чувствителност и дава възможност да се изяснят потенциални въпроси.

След като накратко бяха някои от потенциалните проблеми на ефективното управление на културно смесени групи, сега следват най-важните резултати от

работните срещи, свързани с добри практики и практически инструменти за улесняване на сътрудничеството между различните групи.

Събрани данни

Фокус групи и семинари

Основен елемент на това ръководство беше организирането на серия от фокус групи и семинари, чрез които да се концептуализират нови идеи за добри практики и практически инструменти. Четири от тези събития са планирани и реализирани във всяка една от страните-участнички. Резултатът от всяка работилница и фокус група отразява разнообразието на социално икономически и политически контекст на всяка държава. В следващия раздел накратко описва и представя най-важните резултати.

В проведените мероприятия участие взимаха между 15 и 20 представители организации на работещи в сферата на младежките въпроси, имигрантите и бежанците. Основни цели на фокус групите бяха да се набележат принципи, практики и практически инструменти за успешно управление на

културно смесени групи.

Да започнем с това, че по време на реализацията на тези събития, участниците посочиха значителни ползи за двете групи младежи, поради възможността да се насладят на взаимно участие в младежки дейности и организации. Беше подчертано, освен това

Събрани данни

че младежките организации и дейности биха могли да улеснят и подпомогнат значително младите граждани от трети страни в интеграцията им в по-широката социална среда на приемащата страна.

Това е така, тъй като много млади хора и особено младите чужденци са изправени пред структурни, социални, политически и икономически предизвикателства и препятствия, както и психологически, психически и емоционални трудности и промени. Без подходящи системи на подкрепа за намаляване на вредните ефекти на тези пречки, те могат да станат непреодолими. Следователно са нужни институции, структури и групи от хора като младежките организации, например, които да дават насоки и подкрепа.

В частност, от участващите в събитията, тези специалисти, които се занимават с младежи, изтъкнаха, че за младите хора от имигрантски произход, участието в младежки дейности и организации допринася за развитието на аспекти от тяхната идентичност и

индивидуалност. Участвайки в подобни дейности и организации те продължат както тяхната персоналност, така и в дългосрочен план

Когато младите граждани на трети страни участват заедно с местните си колеги, работещи с младежи трябва да имат подходящи инструменти за успешно ръководене на груповите сесии

биха могли да допринасят за местна общество, в която са попаднали. За да направят

това е от основно значение младежите имигранти и бежанци да намерят подходяща връзка с хора и структури, към които могат да се обръщат при необходимост. Една работеща мрежа от хора или групи, заедно с подходящи социални структури и институции може да бъде средство за подхранване и култивиране на способностите на младежите и превръщането им в активни членове на обществото. Ето защо е от определящо значение когато

Събрани данни

младежите от трети държави участват в структури от рода на младежки организации заедно с местните младежи, работещите с младежи да разполагат с подходящите инструменти за успешна медиация на груповите сесии.

Методологията, използвана за тези фокус групи, беше до голяма степен ориентирана към дискусии в малки групи, съчетани с проучвания и творчески дейности. Това даде

Участниците извършват дейности като “проблемно дърво”, в която те визуално представят елементите на тяхната дискусия

възможност на участниците да дадат своя принос към една ползотворна интерактивна дискусия, която позволи на всеки един от тях да изразят и обменят различни

гледни точки. Също така благодарение на достъпа до интернет участниците имаха възможност да проверяват информация и постоянно да стимулират разговора. Участниците изпълняваха дейности като „дърво на проблемите“, в които визуално представиха елементите от своята дискусия. Подобни практики стимулират тяхната креативност и им помагат да концептуализират решенията на проблемите.

Преди всичко за да идентифицират практики и принципи за управление на културно смесени групи участниците започнаха с упражнения за вникване в потенциалните проблеми и напрежения, които биха могли да възникнат в такава група. Те бяха помолени да помислят за възможни елементи, които могат да провокират враждебно поведение между местни и чуждестранни младежи. По този въпрос участниците идентифицираха списък с възможни източници на конфликти.

Като начало езиковата бариера беше отбелязана като едно от най-сериозните препятствия, създаващи напрежение между местните и чуждестранните младежи в групата. Като езикови въпроси участниците идентифицираха както комуникационните проблеми, така и липсата на достатъчна езикова подкрепа.

младите граждани на трети страни се опасяват от загуба на тяхната специфична култура и етнически базирана идентичност в техния опит да се включат

Нещо повече, участниците разпознаха трудностите, стоящи пред чуждестранните младежи в процеса на културна адаптация към приемащата държава. Младите имигранти и бежанци са носители на културни норми, които биха могли да влязат в конфликт с доминиращата култура в групата. Също така отговорите показват, че според участниците младежите от чужди държави

Събрани данни

се страхуват от загуба на своята специфична култура и етническа идентичност в опитите си да бъдат включени. В резултат на това те често са разколебани да изразяват елементи от своята идентичност в груповите дейности и проекти, които са в контраст с идентичността на местното население.

И може би най-важното, един от основните фактори, пречещи на добрите взаимоотношения между местни и чуждестранни младежи е присъствието на негативни стереотипи и дискриминативното поведение, до което те могат да доведат. Негативните представи култивират взаимно недоверие и враждебност и в резултат младите имигранти и бежанци са подложени на

Имигрантите също са били свързани с война, преследване, физическо и психическо насилие, хората са в уязвимо положение и се нуждаят от помощ и подкрепа, за да преодолеят трудностите

неблагоприятно третиране в групата.

Що се отнася до проблема със стереотипите, попитахме участниците каква е първата им асоциация, когато става дума за имигранти и бежанци. Редица от тях ги асоциираха с „другия“, подчертавайки елемента на културните различия. Други участниците се съсредоточиха върху политическия елемент, като ги асоциираха с хора, прокудени от собствената им държава заради политическа нестабилност, с хора, опитващи се да избягат от различни видове подтисничество и насилие и да потърсят по-добър живот на друго място. Специален акцент беше поставен върху бежанците от Ирак и Сирия вследствие на текущите събития. Имигрантите се свързват и с война, преследване, физическо и психическо насилие и изобщо хора в уязвимо състояние, които се нуждаят от помощ и подкрепа, за да овладеят своите затруднения.

Сирийски бежанци са често разглеждани в Турция като безразлични и неискащи да се включат в местния пазар на труда

Тези стереотипи могат да се засилят от споменатите езикови и културни различия, както и от различни религиозни вярвания и могат значително да повлияят на способността им за социализация и установяване на приятелски

отношения. Съществува и необходимостта да се отчете дълбоко проблематичната тенденция сред младежите и от съответната нация и от други държави да генерализират примери на негативно или незаконно поведение и да приписват тези негативни стереотипи на цялата етническа, културна или религиозна група. Например сирийските бежанци масово се възприемат в Турция като безразлични и нежелаещи да се интегрират на пазара на труда.

Събрани данни

Всичко това трябва да бъде взето предвид, за да бъде разбрано как се формират връзки между местни и чуждестранни младежи в групите. Отношенията между отделните представители са силно повлияни от възприятието, което всеки има за другия. Следователно

за да бъде идентифициран източникът на потенциални проблеми, които могат да създадат напрежение между местните и чуждестранните младежи, е необходимо да познаваме доминиращите стереотипи, които създават грешни и негативни представи.

Практични инструменти за управление на смесени групи

След проведени дискусии, участниците заключили, че често местните младежи не са достатъчно подготвени да работят достатъчно леко с такива от чужд произход. Менторите, младежките работници и младежките организации се налага да отговорят на тези предизвикателства и да намерят начини за улесняване на сътрудничеството. За тази цел, участниците в семинарите

споделиха опит за практически инструменти и дейности, които могат да бъдат приложени в

За да се смекчат последиците от недостатъчното познаване и културна чувствителност има редица учебни дейности, които младежките работници могат да използват

Събрани данни

подобряване на ефективната работа в смесени групи.

Както участниците посочиха, а показаха и анкетните карти, основен източник на конфликти е липсата на познания и подготовка от страна на участниците и особено на местните младежи. Има редица редица механизми, за да се смекчат последиците от недостатъчното познаване и липсата на културна чувствителност, които

младежите работници могат да използват.

Следващите примери имат за цел да се улесни управлението на мултикултурни групи, с цел укрепване на връзките на уважение и доверие между участниците, като им се даде възможност да изразят елементи на тяхното културно наследство. Освен това те биха помогнали на участниците да се запознаят

с въпросите, свързани с културните особености, дискриминационното поведение и да повишаване на тяхната съпричастност към различни групи и индивиди.

По-голямата част от дейностите, описани по-долу, са избрани, така че да изискват минимум разходи и да могат да се прилагат от възможно най-различни групи.

ДЕЙНОСТ 1

Ще ви трябва кълбо канап

20-30'

Участниците стоят в кръг. Един от тях държи края на канапа и разказва забавна история на останалите членове на групата. Когато първия участник приключи, тя / той продължава да държи края, но хвърля кълбото на друг участник в кръга. Вторият човек споделя също така забавна история. Когато той / тя свърши, продължава да държи част от канапа и хвърля кълбото на трети участник. Това продължава, докато всички участници са имали възможност да споделят една история. Членовете на групата могат да видят как всички те са свързани чрез кълбото.

Тази дейност в ефикасен и забавен начин за запознанство. Помага да се разкажат истории, чрез които участниците да се почувстват свързани и да разберат, че имат общи преживявания. Важно е менторът да е сигурен, че разказаните истории са подходящи.

ДЕЙНОСТ 2

15-20'

Участниците сядат в кръг. Всеки участник споделя по три неща, които го карат да се гордее с културата си и едно, с което не се.

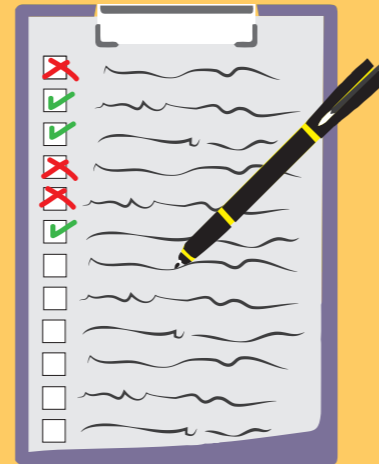
Участниците имат възможността да опознаят културните различия. Всеки има възможност да сподели позитивни неща, които може би другите не са знаели до момента. Същевременно, със споделянето на не толкова положителното могат да си дадат сметка, че тяхната култура не е изключителна или по-добра от другите.

ДЕЙНОСТ 3

Ще ви трябва принтирано копие от
въпросник за всеки участник

Около **30'**, в зависимост от
числеността на групата

- Раздайте въпросника на участниците и им дайте
5-10 мин за попълване.

- Прочетете на глас всеки от въпросите, като
помолите отговорилите „вярно“ да отидат в ляво,
а отговорилите „грешно“ в дясно.

- Уверете участниците, че могат да реагират единствено ако имат
желание и че винаги могат да не реагират на някои от въпросите.
Посочените по-долу въпроси са примерни, можете да ги сменяте.

- Започнете дискусия по някоя от следните теми:

- ★ Колко важна е културата?
- ★ Как влияе културата на нашето поведение?
- ★ Как могат хора от различни култури да работят
заедно?
- ★ Може ли да съдим културните практики на другите?
- ★ Ако приемем чужда култура, ще загубим ли нашата?
- ★ Свързана ли е културата с расата?

Въпросник за основни понятия (Вярно или Грешно)

- 1) Културата включва вярвания, ценности, обичаи и поведение
- 2) Културата се наследява, а не се учи
- 3) Етническите групи са под-групи на обществото
- 4) Расата винаги се определя от физически характеристики
- 5) Традиционно хората принадлежат на една културна група
- 6) Хората с етноцентристки убеждения използват своя културен
код, за да съдят вярванията и поведението на другите
- 7) Да станеш по-културно осъзнат и отворен изисква
практикуването на културен релативизъм
- 8) Стереотипите се основават на генерализации за членовете на
дадена група
- 9) Привилегия за белите е термин, който се отнася до това,
че белите имат привилегии, защото работят повече от други
етнически групи
- 10) Оценяването на културното разнообразие е едно и също с
толериране на културното многообразие

Семинарите и фокус групите разкиха стереотипите,
предразсъдъците и липсата на знания, като
основните пречки пред ефективното и смислено
сътрудничество в мултикултурни групи. Възможно е
много от участниците да не са имали възможност да се включат в
този диалог, за да изразят своите становища и опасения. Затова
чрез насърчаването на диалог, в които участниците могат да
изразят своите становища и опасения, младежките работници
могат да предотвратят напрежението, произтичащо от заблуди и
липсата на културно съзнание.

ДЕЙНОСТ 4

Ще ви трябва лист хартия с нарисован основен кръг и с колкото се може повече сателитни кръгове

Около **30'**, в зависимост от

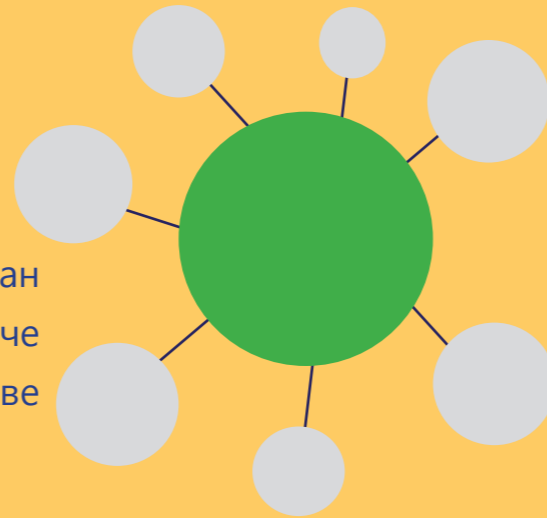
- Инструктирайте участниците да напишат името си в централния кръг. След това ги помолете да попълнят останалите кръгове с функции на своята идентичност, като например: раса, етническа принадлежност, пол, възраст, клас, религиозни вярвания, класа, сексуална ориентация и т.н.

- Разделете участниците по двойки. Накарайте ги да споделят случка, при която са се чувствали горди и друга, в която са усещали дискомфорт да бъдат свързвани с някоя конкретна характеристика

- След това нека участниците да отбележат на лист хартия някой стереотип, с който се свързва всяка една от характеристиките, с които се идентифицират, но не се свързват с него. Например: „Аз съм мюсюлманин, но също така съм и феминист“ или „Аз съм християнин, но не съм консервативен“

- Накарайте участниците отново да образуват групи. Приканете ги да споделят какво са написали. Уверете се, че никой не се чувства притиснат да го направи. Ако участниците се чувстват неспокойно, то тогава би било от полза за специалистите, работещи с младежи, да споделят своите

- Обсъдете негативните ефекти от стереотипите и предрасъдъците. Позволете на участниците да разсъждават по някои въпроси, сред които са:

- ★ По какъв начин елементите от идентичността ви, които избрахте да споделите, си приличат или се различават от посочените от останалите участници?
- ★ Тези елементи изненадват ли други участници?
- ★ Кои стереотипи са свързани с вас, въз основа на това, което попълнихте на листа?
- ★ Откъде мислите, че произлизат?

Тази дейност е особено полезна по две основни причини. Първо, тя предоставя на участниците в групата да изразяват характеристики на тяхната идентичност, които са важни за тях, но които същевременно ги карат да бъдат самоосъзнати, тъй като те биха могли да бъдат източник на негативни възприятия. Това помага на младежите да осъзнаят, че съществуват негативни стереотипи, свързани с елементи от тяхната идентичност и да обяснят защо това не е точно описание на тяхната личност в частност и на тази характеристика като цяло.

На второ място, това е ефикасен начин да бъде започната плодотворна и силно необходима за много групи дискусия за източника и значението на стереотипите. Такива дискусии са важни за създаването на среда на приемане, която ще позволи включването и активното участие както на местните, така и на младежите чужденци и ще предотврати възможни конфликти и напрежения.

ДЕЙНОСТ 5

Ще ви трябва разпечатка на въпросника, който участниците трябва да попълнят

20 -40', в зависимост от големината на групата

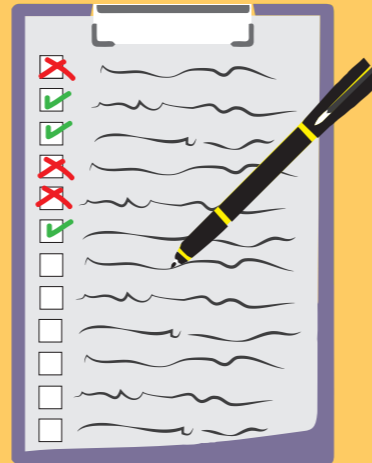

- Помолете участниците да попълнят индивидуално и в тишина въпросника. Целта му е да бъдат извадени на преден план етноцентризма и привилегиите. Задачата е на участниците да бъде помогнато да придобият осъзнаване за въпросите, с които се сблъскват други групи. Това ще доведе до нарастване на тяхната емпатия един спрямо друг, разбирането им за поведението на членовете на други групи и да увеличи степента на културното им приемане.

- Въпросите, върху които е наблегнато, са само примерни. Всяка организация трябва да се чувства свободна да пригоди списъка спрямо специфичните си потребности в зависимост от демографските си характеристики и таргет групата си .

Целта на това упражнение е да улесни лесното сътрудничество между хората, представляващи различен културен, религиозен и етнически бекграунд. Като на участниците се помогне да осъзнаят как интерсубективните динамики чертаят отношенията им, какви привилегии имат някои групи и какви бариери трябва да преодоляват други групи, те ще бъдат по-добре подготвени да приемат многообразието. Насочване на вниманието към тези въпроси увеличава разбирането и приемането от страна на участниците на различните видове поведение и по този начин те стават много по-способни да си сътрудничат и да работят като екип.

Поставете под съмнение привилегиите си

- ★ Когато отивам в ресторант или супермаркет лесно намирам продуктите, които се вписват в хранителните ми предпочитания
- ★ Когато включа телевизията, гледам филми, разглеждам списания лесно намирам хора, с които се идентифицирам
- ★ Когато посещавам клубове, групи, организации поне половината от присъстващите изглеждат като мен
- ★ Нямам проблеми да нося на публични места символи, характеризиращи моята религия
- ★ Мога да отида във всеки фризьорски салон и там ще знаят как да ме подстрижат
- ★ Хората не решават, че не съм образован или че принадлежа на определена социална класа само по начина, по който изглеждам

ДЕЙНОСТ 6

Ще ви трябва пластилин в различни
цветове

25 до 35' (въпреки, че може леко
да варира в зависимост от броя на
участниците)

- Раздайте пластилина на участниците и ги помолете да направят с него нещо, което изразява важен елемент от тяхната личност или вяране, с което са силно обвързани или бъдеща цел. То може да е свързано, но не и ограничено само с концепти като семейство, религия, образование или култура.

- След като всички участници приключат, накарайте ги да продължат работата с човека до тях по двойки и им дайте инструкция да се опитат да познаят какво е направил другият участник в двойката. След това накарайте всеки участник да представи на другия какво всъщност е направил и да обясни защо е важно за него.

- След като приключите, водещият семинара назовава основните концепти, с които участниците са работили без да го осъзнават. Ако някой от участниците не може да идентифицира своята работа с някоя от назованите категории, попитайте ги дали искат да ги представят пред цялата група. Уверете се, че по време на целия процес обяснявате, че участниците могат да не участват или да не отговарят на който и да е въпрос или дейности, които им се струват

- Когато всички участници представят направеното от тях с пластилин, накарайте групата да помисли върху въпроси като:

- ★ Кое от направените неща с пластилин на коя категория съответства
- ★ Бяха ли изненадващи резултатите
- ★ Направи ли вашата двойка това, което очаквахте

Тази дейност помага да се развие дискусия за стереотипите. Тя помага на всеки участник да сподели и изрази елементи от своята личност само до степен, до която усеща комфорт, тъй като категориите, с които се работи позволяват различни степени на изразяване.

Тази дейност дава възможност на участниците да започнат да се опознават по време на семинара, докато изследват възможните стереотипи, характеризиращи различните хора и култури. Участниците ще поставят под въпрос своите предзададени възприятия и ще могат да усетят комплексността и противоречията, които се съдържат в идентичността на човек. Те ще имат възможността да видят как хора от различни култури и религиозен бекграунд могат да имат множество характеристики и цели, които да споделят и на които придават голяма стойност.

ДЕЙНОСТ 7

Ще ви трябва хартия и моливи. Тя подхожда повече за работа с група, която вече е установила някаква степен на общуване и уважение.

зависи от броя на участниците и обема на въпросите, които искате да зададете

- Водещият на упражнението е подготвил предварително списък с възможните категории, към които участниците могат да принадлежат и написва категория на бял лист. Тези категории могат да варират от вегетарианец и фен на метъл музиката до християнин, мюсюлманин, атеист, мъж, жена, младеж, бял и др.

- Белият лист се пуска сред участниците и всеки един от тях написва негативните стереотипи, свързани с конкретната категория.

Християните са: консервативни, сексисти, зле с научните дисциплини, тн

- Атеистите са: неморални, досадни, неприемащи вярванията на другите и др

- След като участниците приключат, водещият събира листовците и прочита на глас всяка от категориите. Когато назове дадена категория той моли участниците, които се идентифицират с нея да излязат напред. Подчертайте, че участниците имат право по всяко време да останат седнали, без да отговарят на въпросите. Участниците трябва да се самоопределят с поставените пред групата категории. Водещият и останалите членове на групата не могат да определят към коя категория принадлежи участникът.

- Когато участниците станат и се самоопределят с някоя категория, водещият прочита стереотипите, които участниците са написали и свързват с дадената категория.

- Помолете участниците да се погледнат един друг и да мисля за това как се чувстват. Помолете ги да седнат обратно на своите места. След като всички категории са разгледани можете продължите със следните въпроси:

- ★ **Идентифицират ли се с никоя от категориите?**
- ★ **Чувствали ли са се неудобно изправени?**
- ★ **Познавате ли някой от кохата, които стояха до вас?**
- ★ **Как се почувствахте изправени?**
- ★ **Как се почувствахте седнали?**
- ★ **Как се почувствахте, когато ви свързаха със споменатите стереотипи?**
- ★ **Как се почувствахте със стереотипите, свързани с други членове на групата?**

Тази дейност, както вече споменахме, е по-подходящ за групи, в които вече е създадена толерантна среда. Това е така, защото тя изисква определено ниво на доверие, което ще даде възможност за членовете на групата да участват пълноценно.

Чрез тази дейност участниците ще станат по-съпричастни към житейски истории на други членове на групата. Всички наблюдават и изпитват от първа ръка негативните психологически ефекти на стереотипи.

Освен това, участниците ще се запознават с флуидния характер на динамиката в рамките на групата и на припокриващите се линии на изключване. Проблематичен аспект на управлението на културно смесени групи е създаването на общи и маргинализирани норми в нейните рамки. Чрез визуализиране как членовете на групата принадлежат на повече от един категории, които могат да имат негативни конотации те станат чувствителни към вътрешните ресурси, които водят до дискриминационни поведения.

ДЕЙНОСТ 8

Ще ви трябва лента или въже, за да се създаде един кръг на пода достатъчно голям, за да побере всички участници.

30' може да варира в зависимост от броя на участниците.

- Кръгът на пода представлява зоната на комфорта. В него участниците се чувстват спокойни при изпълнението на определена дейност.

- Пространството извън кръга представлява зона дискомфорт. В тази зона, участниците усещат ниво на емоционално / психологическо

предизвикателство по време на изпълнение на определени дейности.

- Всеки един от членовете на групата се посочва конкретен аспект от дейностите или проектите, в които са били участници (например: говори за себе си, учат нови умения, играят нов спорт, говори пред други хора). Участникът на групата, който има думата приканва всеки участник да стои вътре или извън кръга в зависимост от това как това ги кара да се чувстват. Всеки участник има възможност да споделя и всеки път, когато всички членове на групата заемат своето място в или извън кръга.

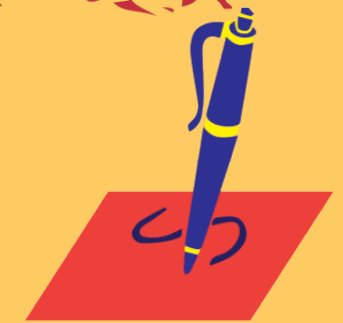
- Всеки път, когато членовете на групата имат възможност да наблюдават какво кара другите участници да се чувстват удобно или неудобно и как, това е подобно или различно с елементите, които причиняват комфорт или дискомфорт на техните връстници.

Участниците имат възможност да се опознаят по-добре. Разбирайки какво причинява комфорт и дискомфорт на другите, всеки от участниците ще разбере по-добре поведението на останалите и може да повиши чувството си на съпричастност. Те могат да повишат и своята културна чувствителност при откриването на общи теми на поведение сред своите колеги докато са имали възможност да наблюдават и оценят индивидуалността на всеки член на групата.

ДЕЙНОСТ 9

Ще ви трябва писалка и карта на участници

30-45' в зависимост от размера на групата

Участниците сядат заедно в кръг и с писалката написват името си в горния край на картата. След това предават на човека до тях, по посока на часовниковата стрелка, своята карта. Този човек пише положителен коментар за лицето, чието име е на картата. След това отново предава същата карта на следващия човек до

него, отново по посока на часовниковата стрелка. Третото лице също пише положителен коментар за лицето, чието име е на картата и след това, отново я предава нататък. Този процес продължава докато всеки е имал възможност да пише върху картата на всеки друг член на групата. Накрая картата се връща при нейния собственик. Добра идея за подпомагане на процеса е водещия да събере всички карти, за да ги провери и да се увери, че всички коментари, които са написани са подходящи. Водещият може след това призове доброволци, които прочетат тяхната карта пред групата.

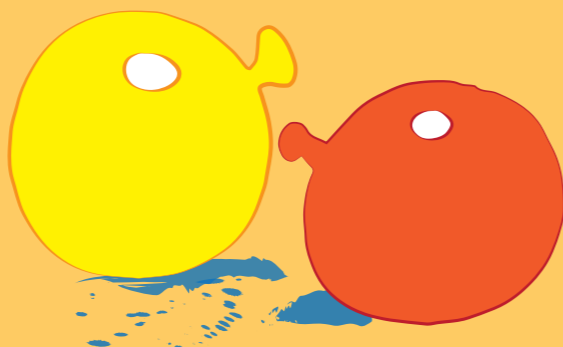

Тази дейност предоставя на групата възможност да подобрят нивата на приятелство и уважение. Това е процес, по-подходящ за групи и екипи, които вече са работили заедно в продължение на период от време, което ще им позволи да пишат смислени коментари за всеки друг от групата. Въпреки това тя е и чудесен начин за членовете на екипа да се опознаят помежду си в дълбочина.

И двете групи от младежи имат несигурност, която влияе на тяхното участие в групи. Особено младите хора, представляващи културни, етнически или религиозни малцинства в рамките на една група могат да се чувстват още некомфортно. Тази дейност, която чрез предоставяне на възможност на младите участници да признае положителните черти на своите съотборници и да чуе положителните характеристики, приписвани на тях, увеличава тяхната увереност, самоуважение и уважение към другите.

ДЕЙНОСТ 10

Ще ви трябват две големи тениски, две парчета въже и балони с вода. Имайте предвид, че вие ще се намокрите. Тази игра трябва да се играе на открито

Водещият разделя групата на два отбора. Във всеки отбор има доброволец, който да облече голямата тениска. Неговите съотборници връзват въжето около доброволца. Доброволецът взима в себе си колкото се може да носи, балони пълни с вода. Неговите съотборници се редуват, един след друг, да се затичват към него и да го прегръщат като целта е да се спукат балоните с вода. По този начин доброволца бива освобождаван от теглото на пълните с вода балони. Отборът, който първи спуска всички балони с вода е победител.

Тази дейност има за цел да засили сътрудничеството между членовете на отбора и да им позволи да изградят по близка връзка, докато се забавляват.

Елементът на човешко докосване помага на членовете на екипа, да се чувстват комфортно и да се чувстват по-близки. Освен това, физическа активност помага на участниците да се научат да уважават себе си и границите на другите.

Тази дейност води до физически контакт, който може да накара някои от вашите участници да се чувстват неудобно. Ако смятате, че това е така или ако не разполагате с лесен достъп до открито пространство, съществуват алтернативни идеи, които ще позволят на вашата група да се свърже, да подобрят комуникацията си и да се забавляват.

ДЕЙНОСТ 11

90'

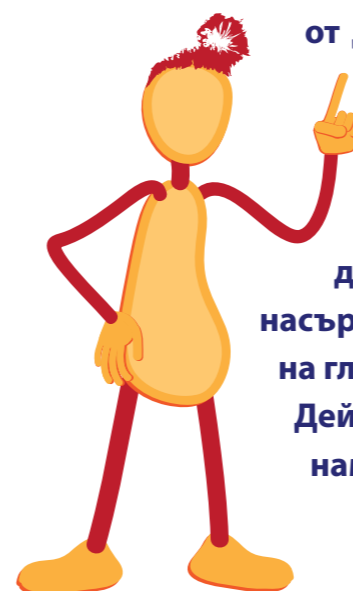
Ще ви трябват банан за всяка група, клечки за зъби, конци, ленти, нож и една маса, на която екипите ще работят.

Водещият разделя групата на екипи от 3-4 души. Екипът реже банана на парчета. Целта на играта е да се възстанови банана, чрез използване на клечки за зъби, конец или лента. Чувствайте се свободни да въведете допълнителен материал, ако това ще помогне сглобяването на банана.

Групата се научава как да работи заедно в екип за по-ефективно изпълнение на задачи, докато се забавлява. Водещият може да обърне внимание върху отрицателното въздействие на думи и поведение, които могат да имат ефект върху другите членове на групата. Лесно е да се нареже банан на парчета, тъй като е лесно да имаш болезнено и неуважително отношение към вярванията на другите участници. Въпреки това процесът на сглобяване на бананите е значително по-голямо предизвикателство, както е процесът на възстановяване на доверие и уважение.

Освен това, младежките организации се нуждаят от дейности, които ще укрепят чувството на солидарност доверие между членовете на групата. Както вече беше широко дискутирано в това ръководство, младежите могат да имат към други млади хора от различен произход предубеждения и стереотипи. Това може да доведе не само до дискриминационно поведение, но може също така да насърчи създаването на среда на недоверие, което ще попречи на гладкото сътрудничество на членовете на групата. Дейности като описаните по-горе могат да помогнат за намаляване на отрицателното въздействие на стереотипи.

Въпросниците от Европа

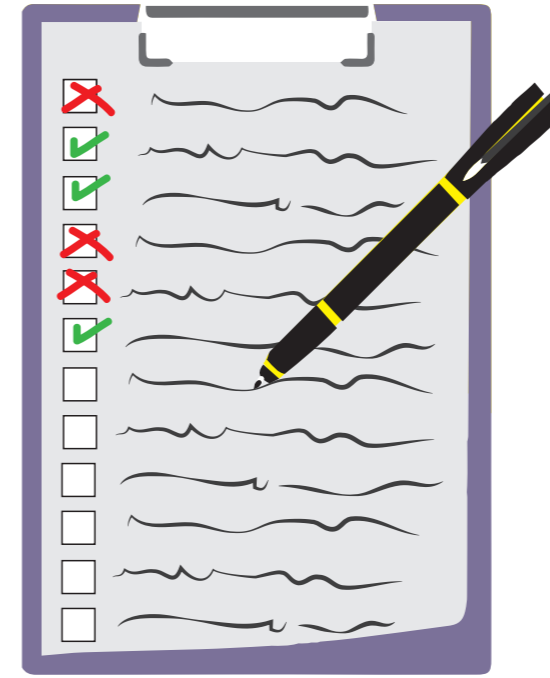
За целите на този проект бяха подготвени два въпросника. Първият за работещите с младежи съдържа 10 въпроса от отворен и затворен тип. Целта му беше да изследва сътрудничеството между младежки организации и имигрантски общности/ организации и участието на младежи имигранти в младежки дейности. Вторият въпросник със сходна структура беше изпратен до общности на имигранти и бежанци. Следният анализ се основава на резултати и от двата въпросника.

Що се отнася до структурата на въпросниците, участващите организации започват с кратко описание на своята визия. След това те ни информират за броя на младежите от трети държави, които участват в дейностите на техните организации. Питаме ги дали по тяхна преценка участието на чуждестранни младежи е слабо и, ако това е така, защо мислят

така. В края на въпросника ги питаме за практиките, които използват за управление на смесени групи, дали са се сблъскали с проблеми в това отношение и какво правят, за да ги решават и да овладяват възникнали напрежения. Подобни въпроси бяха зададени и на общности на мигранти и бежанци в опит да научим тяхната гледна точка и да придобием по-пълно разбиране за ситуацията.

Някои от резултатите от въпросниците бяха съответни на нашето проучване, а други разкриха тревожни елементи на начина, по който разбираме нуждите на младите граждани на трети държави и техните взаимоотношения с местните

Бяха изработени два въпросника. Първият, насочен към младежки работници. Вторият, с подобна структура, изпратен на имигрантските и бежански общности

участници в младежки организации.

Преобладаващото мнозинство от участващите младежки организации вече включва млади граждани на трети страни в организацията и дейността си

Преди всичко е важно да отбележим, че преобладаващото мнозинство от отговорилите младежки организации включват младежи от трети държави в своите организации и дейности. В някои случаи участието на чуждестранни младежи е над 60%, в други под 10%. Техният сбор обаче

представлява по-малко от 20% от общия брой на отговорите на респондентите. При повечето младежки организации чуждестранните младежи представляват около 10-24 % от техните участници.

От посочените организации, при които 10-24 % от общия брой участници са чужденци, повечето описват нивото на участие като ниско и изразяват желание да засилят съпричастността на младежите от трети държави. Изключение са организациите, които обясняват ниският процент на участие с факта, че обикновено включват младежи от трети държави в дейности, които са конкретно насочени към тях.

Причините, които младежките организации посочват за слабото, според тях, участие на чуждестранните младежи, са многобройни. Първо, младежките организации считат, че младежите имигранти и бежанци често имат по-неотложни нужди, с които трябва да се справят, от това да участват в младежки

**Ф и н а н с о в и
затруднения диктуват,
че дейностите, свързани
с търсене на работа
или за продължаване
на образованието имат
предимство пред дейности,
които се считат от целевата
група за задълбочаване на
социализация**

дейности. Финансовите трудности налагат предимство да се дава на дейности, свързани с търсене на работа или продължаване на образованието пред дейности, които се приемат от целевата група като допринасящи за социализацията.

Второ, освен че е определено като висок приоритет, участието в младежки организации и дейности често е възпрепятствано от много други фактори. Както ни информираха младежките организации, много от младите имигранти и бежанци

нямат достъп до информация, свързана с младежки проекти и дейности или нямат възможност да участват заради липсата на законни документи.

Това е показателно за дела на младежките организации, които са на мнение, че групите на имигрантите и бежанците се интересуват от участие в техните дейности и проекти. Тези младежки организации разбират, че младежите от трети държави имат желание и са наясно с начините, по които биха имали полза от младежките организации. С други думи препятствията, които обезкуражават чуждестранните младежи, са външни.

В допълнение, част от отговорилите организации, макар и по-малка са на мнение, че липсата на участие от страна на младите имигранти и бежанци се дължи на липса на интерес.

Това е значима разлика, защото променя категорично характера на мерките, които

Събрани данни

организациите трябва да предприемат за включването на младежите от трети държави. Тоест, плановете за действие на младежките организации за включване на чуждестранните младежи ще зависят от това дали трябва да подпомогнат включването на практическо ниво или трябва да им обяснят или да ги убедят относно потенциалните ползи от него.

Тази информация подсказва за дълбок проблем на младежките организации, които нямат инструментите, с които да направят информацията за своите дейности и проекти достъпна за младежите от трети държави.

Има обаче множество младежки организации, чиито отговори показват нагласата има, че чуждестранните

младежи са безразлични. Освен това някои от тези младежки организации не виждат проблеми на социално изключване на младежите от трети държави. Други младежки организации пък смятат, че младежите от трети държави разбират проблемите си като свързани с включването.

Възприятието, че младежите от трети държави са безразлични към младежките дейности и организации – което значителна част от отговорилите организации имат – е в рязък контраст с информацията, събрана от отговорилите имигрантски общности и групи. Въпросникът, попълнен от групите на имигрантите и бежанците разкри, че преобладаващата част от общностите на имигранти и бежанци се интересуват

Някои младежки организации смятат, че младите граждани на трети страни, не се сблъскват с проблемите на социалното включване

Много от имигрантските общности силно ценят общуването с местни младежи. Въпреки това много от тях не разполагат с необходимите средства за това

силно от участие в младежки организации или, ако вече участват в такива, от засилване на своето участие.

Отговорите на общностите на имигранти и бежанци показват, че те са наясно с множеството потенциални ползи, които могат да извлекат от участието си в младежки дейности. По-конкретно общностите на имигранти и бежанци преди всичко усещат, че могат да осъществят огромен напредък в способностите си за социализация посредством младежки дейности. Структурите, стремящи се да градят връзки на приятелство и солидарност, са средство за

включване на чуждестранните младежи. Много от общностите и групите на имигранти и бежанци, които осъществихме контакт, ценят в голяма степен общуването на своите членове с местните младежи. Повечето организации обаче нямат средствата да подкрепят подобни инициативи. Затова те биха имали голяма полза от инициативите на младежки организации в тази посока. Това е валидно в още по-голяма степен за организации, включващи непридружени непълнолетни.

Също така организациите на имигранти и бежанци изразиха голям интерес към засилване на сътрудничеството си с младежки организации, за да обменят практики и идеи за дейностите, които изпълняват. Освен това младежките организации могат да са от полза за групите на имигрантите и бежанците като създават мрежова система и предлагат информация, каквато те трудно биха могли да си набавят по друг начин.

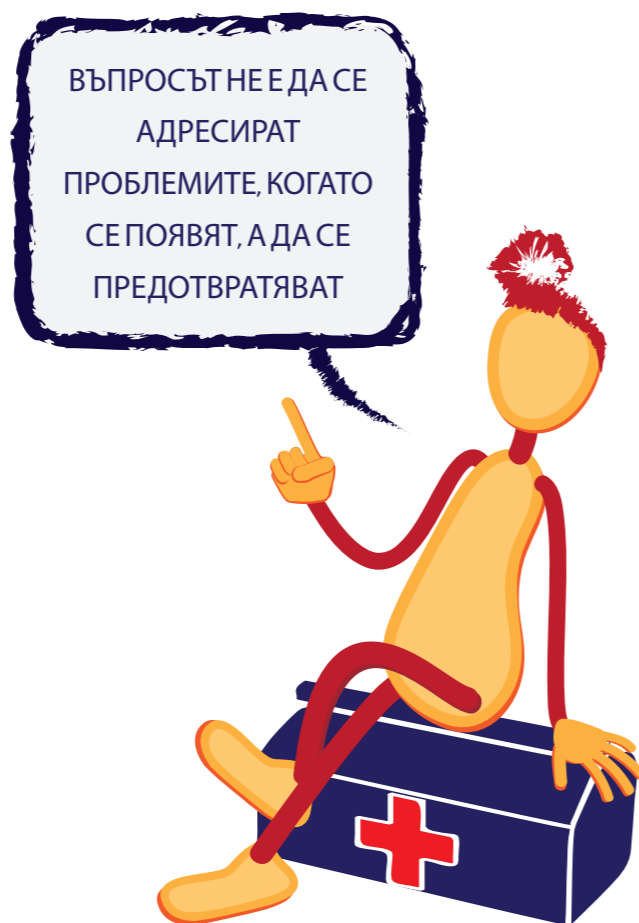
Втори важен проблем, който

Има значително количество отговори, дадени от младежки организации, показващи, че те приоритизират предотвратяването и справянето с конфликти

отчетохме във въпросниците, се отнасяше до начина, по който работещите с младежи наблюдават сесиите на културно смесени групи. Съществуват различни подходи, които младежките организации прилагат за овладяване на потенциални различия и напрежения. Според резултатите от анкетното проучване повече от половината от отговорилите организации считат, че най-добрият начин за управление на потенциални спорове е да се погрижат всички участници да бъдат в приятелска, приемаща и некритична среда. И нещо повече, те ценят равнопоставеното участие в групата. Това показва, че тези организации не просто искат да се справят с напреженията,

когато такива възникнат в групата. Тяхната цел е не само да привлекат чуждестранните младежи в своите дейности без да се нарушава съществуващото сътрудничество в групата, но и да ги включат и да им помогнат да станат членове на групата по смислен и пълнокръвен начин.

Някои се опитват да се справят с проблема, когато той се появя. Този метод обаче може да не е най-ефективният.

Имаше обаче значителен брой отговори от младежки организации, които показват поставяне на приоритет върху предотвратяването и справянето с конфликти. Това показва, че тези организации са запознати с идеята и нуждата от създаване на формални и неформални структури и на среда, в която не просто присъстват чуждестранни младежи, но която ги включва. И обратно, част от тях полагат усилия да предотвратят потенциални конфликти без това непременно да означава, че се фокусират върху включването на младежите от трети държави в групата.

И накрая, част от отговорилите организации подхождат към проблема с конфликтите в смесени групи

от различни култури като се опитват да ги решават на място. Този метод обаче не винаги е най-подходящият или най-ефективният. Справянето с напрежения, произтичащи от културни различия след като са се проявили не може да доведе до задълбочени резултати. Резултатите от напрежението могат да бъдат смекчени, но латентният негативизъм, който се поражда, е труден за овладяване.

Това се потвърждава от факта, че сред отговорилите организации онези, които предпочитат да решават конфликтите след като са възникнали, са организациите с най-много проблеми.

Друг фактор, доказващ важността на предварителния план за създаване на среда на включване и равнопоставено участие, е че групите на имигрантите и бежанците не са отчели напрежения на културна основа в своите сесии с местните участници, включени в дейностите. Разказите на общностите на имигранти и бежанци

ни информират, че според техния опит мнозинството от местните младежи, участващи в дейностите им, демонстрират изключителна културна чувствителност и уважение.

Това обаче е очаквано според библиографията, която проучихме. Местните младежи, участващи в живота на имигрантските общности, не се сблъскват с препятствия и изключване

заради своята етническа принадлежност. Освен това те съзнателно избират да участват в организации, в които е ясно, че ще работят заедно с чуждестранните младежи. Същото не се отнася непременно за местните младежи. Това е определящ фактор за по-честите напрежения в младежките организации, отколкото в имигрантските общности.

Включващи дейности

Примери

Тази последна глава на ръководството е посветена на представянето на примери за добри практики, прилагани в европейските страни от различни видове организации и институции, насочени към включване на младите имигранти и бежанци. Такива дейности могат да служат като примери за младежки организации, които желаят да включат чуждестранни младежи в техните проекти и дейности.

Тези дейности, както ще видим, са свързани с основните пречки, които вече бяха идентифицирани относно включването на чуждестранни младежи в младежките дейности. Има дейности, които се опитват да включат чуждестранни младежта чрез решаване на конкретни пречки, пред

които са изправени младите граждани на трети страни, като например езикова подкрепа, изграждане на мрежи, социално включване. Въпреки това повечето от дейностите, са свързани с трудностите, с които се сблъскват младежки организации и други заинтересовани организации и институции в стремежа да отговорят на няколко пречки едновременно.

Тъй като добрите практики са много не е възможно всяка да бъде представена в детайли. Затова са подбрани някои практики, основани на тяхната креативност, успешни резултати и адресирането на множество препятствия пред включването на младите хора. Още примери за успешни практики са посочени в края на ръководството.

Менторство на чуждестранни младежк

Значителен процент от младежките организации, които желаят да включат чуждестранни младежки в изпълнението на дейности са насочени към изграждане на знания и умения по езика на страната домакин.

Център Johannes Mihkelson, в подкрепата с Фондация за интеграция и миграция в Естония, има успешно приложение на широка гама от проекти по отношение на културното приобщаване на имигранти и бежанци, и дейности, свързани с младежта.

Организацията фокусира много от нейните дейности и ресурси в подкрепа на чуждестранните малцинства и поддържането и въвеждането на техния език и култура в естонското общество. За тази цел, организацията си сътрудничи и работи в мрежа с други организации. Те са ориентирани около насърчаването на демократичните принципи.

Особено успешна дейност е "Менторската служба за нови имигранти", проведена от 1 август 2012 г. до 30 ноември 2013 г. и предлагаща подкрепа на повече от 60 млади имигранти и бежанци от трети страни.

Успехът на този проект се дължи по-специално на факта, че той осигурява индивидуална подкрепа на всеки един от младите имигранти. Хората, които изпълняват проекта са преминали подходящо обучение, така че да бъдат в състояние да отговорят

www.meis.ee/eng-kultuur-ja-noorsootoo

www.meis.ee/mentorship-service-for-new-immigrants

www.jmk.ee/en/keskusest

www.e-teenus.blogspot.com

на нуждите на граждани на трети страни, които пребивават отдавна или наскоро са пристигнали в Естония.

Нещо повече, освен индивидуално персонализирани услуги, този проект предлага подкрепа в езиковото обучение и достъп до пазара на труда и образователните институции, които въвеждат значителни културни и организационни норми на естонското общество.

За да се осигури допълнителна подкрепа Фондация за интеграция и миграция е създала платформа за електронна помощ, съдържаща важна информация за различни аспекти свързани с включването в младежки организации и естонското общество.

Таймбанк

Планове за услуги по менторинг и индивидуално адаптиране са прилагани през последните 15 години в Лондон от Таймбанк, национална хуманитарна организация. През 2009 г. организацията изпълнява проекта „Време заедно: менторинг в ежедневието“. Целта му е помогне на бежанци и имигранти да преодолеят езиковата бариера и проблемите на социалното изключване. Доброволци посвещават част от времето си на това да придружават чужденците в различни дейности и да ги въвеждат в аспекти от ежедневието, които се оказват трудни или направо непреодолими, като същевременно

timebank.org.uk/refugees-into-teaching

citiesofmigration.ca/good_idea/time-together-mentoring-for-daily-life

Включващи дейности

им дават възможност да усъвършенстват езиковите си умения. По време на изпълнението си проектът е помогнал на повече от 2.500 бежанци и имигранти да се адаптират към живота в Лондон. Програмата е толкова успешна, че Съветът за бежанците я институционализира.

Младежките организации могат да получат големи ползи от адаптирането на подобни инициативи към нуждите на собствените си общности. Членове на младежки организации могат да участват като доброволци в учебни сесии по принципите на менторинга, водени от младежки работници. Доброволците – членове на младежки организации, както и желаещи местни младежи от трети държави предоставят на организацията своите профили и нужди. След това младежките работници събират младите имигранти и бежанци с подходящите доброволци.

Доброволците придружават чуждестранните младежи и ги запознават с живота в приемащата държава и най-вече им представят дейности, проекти и ползи за тях от младежките организации. У младежите от трети държави се формира положително отношение към участието в младежки организации, ако са придружени от някого, с когото са изградили отношения на доверие и приятелство.

Проектът посланик

citiesofmigration.ca/good_idea/the-youth-ambassador-project

www.projektxchange.at

Тази дейност е използвана в много случаи в работата с млади имигранти и бежанци за включването им в младежки организации или проекти. Прилаган е и в Белгия в рамките на Службата за интеграционни услуги на град Гент през 2012 г.

Чрез службата доброволци-имигранти споделят своите лични истории за начина, по който са били включени в европейските общества, как са успели да преодолеят множеството препятствия, с които са се сблъскали и как са се интегрирали на пазара на труда.

Доброволците посещават училища и младежки центрове и споделят част от своите истории с младежи и ученици мигранти или бежанци. В дейностите и диалога са ангажирани и родители, учители и други заинтересовани страни и организации. Инициативата успява да обхване повече от 3.200 души.

Положителният ефект от този проект върху целевата група е огромен. Младежите от трети държави и учениците имат възможността да се срещнат с хора, с които лесно могат да се идентифицират и чието успешно включване може да ги вдъхнови.

Благодарение на успеха на проекта посланик Службата за интеграционни услуги на град Гент подпомага подобни дейности и в други градове. За целта тя създава специални учебни материали, основани на разказите на конкретни имигранти –

Включващи дейности

посланици, включващи серия от упражнения и седем кратки филма по темата.

Друга инициатива със сходен характер е предприета от австрийския Червен кръст с проекта Xchange. Целта на програмата е двустранна:

първо да осигури на чуждестранните студенти и младежи модел на позитивна роля, към който да се стремят; и второ, да разпръсне негативните стереотипи, които част от местните младежи са формирали към чуждестранните от трети държави. Повече от 250 доброволци са посетили младежки групи и училища като „посланици на интеграцията“ за целите на ангажирането на младежите имигранти.

Включващо младежко участие в разнообразни общности

cid.mk/new/inclusive-youth-participation-in-diverse-communities

Този проект е изпълнен от Центъра за межкултурен диалог в Македония в периода януари – юли 2015 г. Насочен е към младежи от малцинствена група и цели „поправяне на идентифицираната диспропорция между младежите от малцинствени етнически групи и реалното им представяне в младежки организации, местни младежки съвети и в обществения живот като цяло“. Организацията се заявява като пространство, в което чуждестранни и местни млади хора могат да водят пълноценен и полезен диалог по общи проблеми, като така създават възможност да се увеличи броя на младежите от трети държави в младежките организации.

Целта на проекта е да осигури езикова и друга подкрепа на чуждестранните младежи, за да могат да участват активно в младежки организации и да улесни взаимодействието им с техните местни връстници. Изпълнението е чрез уъркшопове, които на принципа на неформалното образование предлагат езикова подкрепа и същевременно представят пред чуждестранните младежи как работят младежките организации. Уъркшоповете и цялостния проект са изпълнени от младежки работници и членове на организации с помощта на експерти по разнообразните въпроси, свързани с включването.

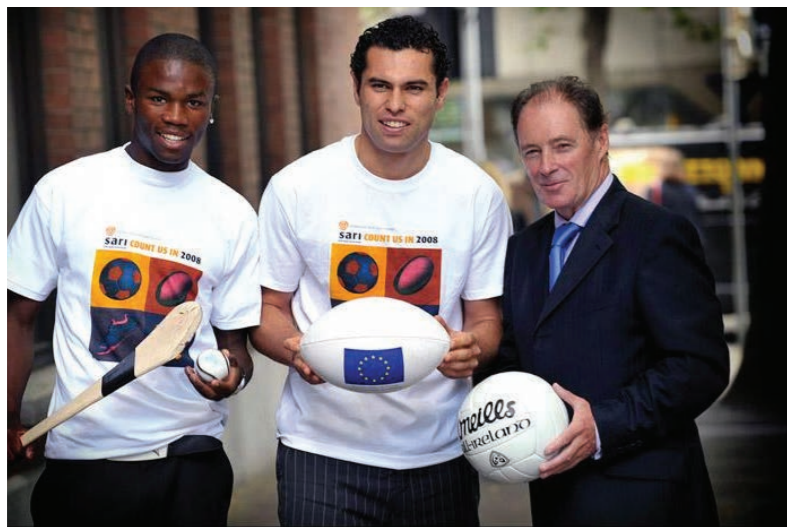
Включване чрез спорт

sari.ie/count-us-in-2

Спорт срещу расизма Ирландия е нестопанска организация, създадена през 1997 г. Целите ѝ са да използва спортни събития и дейности за насърчаване на межкултурното сътрудничество, за популяризиране на културното многообразие и за насърчаване на други организации да предприемат мерки за включване на чуждестранните младежи.

„Бройте ни“ е проект, насочен към младежки организации, етнически малцинства, автохтонно население и местните общности. Целта на този проект е да покаже, че спортните дейности са ефективно средство за включване на младите чужденци и местните младежи в общи спортни събития. По този начин се подпомага социалната интеграция на участниците, управлявана от принципите на културното многообразие.

Програмата се изпълнява в Дъблин и до момента е обхванала повече от 2,800 участници. Структурно проектът е разделен в две основни части. Първата част е посветена на представяне

пред участниците на някои фундаментални понятия като расизъм, дискриминация и уважение. По средством уъркшопове и събития, планирани конкретно за целевата група на участниците, чуждестранните

и местните младежи получават възможност да се включват в конструктивен диалог по тези понятия и по начина, по който спорта подпомага включването. Поставен е специален акцент върху разбирането как качествата, които проектът популяризира във връзка с межкултурното сътрудничество в спортните дейности могат да се прилагат в по-широката социална среда.

Във втората фаза младите участници са ангажирани заедно в спортни дейности. Събитията се провеждат в сигурна среда, свободна от дискриминация, в която участниците имат възможност да опитат разнообразни дейности.

Успехът на тази програма се дължи до голяма степен на ефективната мрежова система, която проектът успява да поддържа с Националните спортни организации и с местните училища. В допълнение персоналът и доброволците, изпълнявали проекта, също изиграват решаваща роля в сработването на културно смесената целева група.

Заклучение

Настоящото ръководство е опит за разрешаване на многостранния проблем на включването на имигранти и бежанци. То започва с кратък преглед на някои примери за национални политики, свързани с имиграцията, които не просто имат правно значение, но и влияят в голяма степен на обществените нагласи към гражданите на трети държави.

В първата част на ръководството е направен анализ на основните препятствия, с които младите граждани на трети държави се сблъскват в опитите си да участват в младежки организации и дейности. Тези препятствия пред чуждестранните младежи не просто възпрепятстват тяхното участие в младежки организации и дейности, но са и фактор, които пречи на включването им в по-широката социална среда.

Нещо повече, ако не бъдат ефективно адресирани, тези сериозно тревожни фактори могат да доведат до различни видове изключване, като например от пазара на труда, пространствено и социално изключване, което би намалило много шансовете им за участие в младежки организации..

Във втората част са представени резултатите от въпросниците, които бяха изпратени до младежки и мигрантски организации в Европа, както и резултатите от фокусгрупите и уъркшоповете, организирани от участниците в този проект.

Въз основа на този първичен материал и на библиографско изследване са очертани принципите на добрата практика, които младежките организации трябва да имат предвид, за да могат успешно да общуват и да включват

Заклучение

младежите от трети държави и да управляват културно многообразни групи.

И накрая е отделено място за практически инструменти за младежките организации

за ефективно управление на културно смесени групи и казуси на добри практики на включване на чуждестранни младежи в младежки организации и дейности.

Erasmus+

Co-funded by the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.